

ΠΕΡΙΕΧΟΜΕΝΑ

ΠΕΡΙΛΗΨΗ.....	01
ABSTRACT.....	02
ΕΡΕΥΝΑ.....	03
ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ.....	16
ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	19
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ.....	30
ΠΑΡΑΡΤΗΜΑ ΣΧΕΔΙΩΝ.....	36

ΠΕΡΙΛΗΨΗ

Η Σχολή Καλών Τεχνών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, αποτελεί και τη μεγαλύτερη σχολή καλών τεχνών στην χώρα μας, υποστηρίζοντας 4 τμήματα:

- το Τμήμα Εικαστικών και Εφαρμοσμένων τεχνών Α.Π.Θ.
- το Τμήμα Μουσικών Σπουδών Α.Π.Θ.
- το Τμήμα Θεάτρου Α.Π.Θ.
- το Τμήμα Κινηματογράφου Α.Π.Θ.

Καταλαβαίνουμε λοιπόν, ότι η σχολή εξυπηρετεί ένα μεγάλο αριθμό φοιτητών. Τα κτίρια της όμως, βρίσκονται διασκορπισμένα σε διάφορες περιοχές της πόλης. Έτσι, οι χιλιομετρικές αποστάσεις που καλούνται να καλύψουν οι φοιτητές, καθιστούν αδύνατη τη συνέπεια τους στις απαιτήσεις της σχολής. Στη διπλωματική αυτή εργασία, αναζητείται και προτείνεται ένας νέος χώρος - κτίριο ώστε να συγκεντρωθούν οι λειτουργίες των περισσότερων Τμημάτων της Σχολής. Δεδομένης της έλλειψης χώρου στην έκταση των Πανεπιστημίων καθώς και στο κέντρο της πόλης, η έρευνα εστιάζεται στην περιοχή της Σταυρούπολης, όπου και φιλοξενείται ένα τμήμα της σχολής, σε ένα παλιό καπνομάγαζο.

Η Συνοικία Τερψιθέα στη Σταυρούπολη της Θεσσαλονίκης, φιλοξενεί πολλές καπναποθήκες οι οποίες δεν χρησιμοποιούνται και ως συνέπεια δεν βρίσκονται σε καλή κατάσταση. Ένα από αυτά τα κτίρια είναι και η παλιά Καπναποθήκη Χατζηγεωργίου επί των οδών Σοφοκλέους και Αλκιβιάδους, ακριβώς δίπλα από το καπνομάγαζο Ι. Λάτση όπου και γίνονται μαθήματα του τμήματος Κινηματογράφου. Το κτίριο έχει κτιστεί το 1963 από τον πολιτικό Μηχανικό Π. Φραντζή και πλέον έχει δοθεί από το Υπουργείο Γεωργίας στο Υπουργείο Παιδείας.

Το θέμα της παρούσας διπλωματικής εργασίας λοιπόν, είναι η αποκατάσταση της παλιάς καπναποθήκης Χατζηγεωργίου και η μετατροπή - επανάχρηση του κτιρίου σε Σχολή Καλών Τεχνών.

ABSTRACT

The School of Fine Arts of the Aristotle University of Thessaloniki, is the largest school of fine arts in our country which supports 4 sections:

- The Department of art and applied arts
- The Department of Music Studies
- The Department of Theatre
- The Department of Cinema

The School of Fine Arts has a large number of students. The buildings, however, are dispersed in different areas of the city. Thus, the distances, which students have to cover, make their consistency in the requirements of the school impossible.

In this diplomatic work, it is sought an area - building in order to bring together the functions of several parts of the school. So, due to the lack of space in the area of Universities as well as at the center of the city, a survey was conducted in the region of Stavroupoli, where a section of the school is hosted in an old tobacco store.

The District of Stavroupoli in Thessaloniki, hosts many tobacco warehouses which are not in good condition and are out of use. One of these buildings is the old tobacco warehouse Chatzigeorgiou on roads Sophocles and Alcibiades, right next to the tobacco warehouse of I. Latsis where courses of the Department of Cinema are attended. The building was built in 1963 by the political Manual e.g. Frantzi and has already been given by the Ministry of Agriculture to the Ministry of Education.

So, the issue of this diplomatic work is the restoration of the old tobacco warehouse of Chatzigeorgiou and the conversion - re-use of the building into School of Fine Arts.

ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ ΤΟΥ ΑΡΙΣΤΟΤΕΛΕΙΟΥ ΠΑΝΕΠΙΣΤΗΜΙΟΥ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗΣ

Η Σχολή Καλών Τεχνών του Αριστοτελείου Πανεπιστημίου Θεσσαλονίκης, αποτελεί και τη μεγαλύτερη σχολή καλών τεχνών στην χώρα μας, υποστηρίζοντας 4 τμήματα:

- Το Τμήμα Εικαστικών και Εφαρμοσμένων τεχνών Α.Π.Θ. που λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 1984-1985. Οι χώροι διδασκαλίας του τμήματος χωρίζονται ανάμεσα στο κτίριο της οδού Παύλου Μελά 40 (1ος όροφος: βιβλιοθήκη, 4ος-5ος όροφος: αίθουσες διδασκαλίας, γραφεία καθηγητών), στις εγκαταστάσεις εργαστηρίων στη Σταυρούπολη, Ικονίου 1 και στις νέες εγκαταστάσεις στη Θέρμη, απέναντι από τον οικισμό «Λήδα-Μαρία» και στο κτίριο Thomas, Θέρμη (9ο χιλιόμετρο Θεσσαλονίκης-Θέρμης) και η γραμματεία του τμήματος, στεγάζεται στο κτίριο της διοίκησης στον πρώτο όροφο.
- Το Τμήμα Μουσικών Σπουδών Α.Π.Θ. που λειτουργεί από το πανεπιστημιακό έτος 1984-1985. Οι χώροι διδασκαλίας του Τμήματος και η Γραμματεία του, βρίσκονται στις καινούργιες εγκαταστάσεις στη Θέρμη.
- Το Τμήμα Θεάτρου Α.Π.Θ. που λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 1992-1993. Οι χώροι διδασκαλίας του Τμήματος μοιράζονται ανάμεσα στο κτίριο της οδού Παύλου Μελά 40 (3ος όροφος) και το κτίριο επί της οδού Εγνατίας 122, όπου στεγάζεται και η Γραμματεία του Τμήματος .
- Το Τμήμα Κινηματογράφου Α.Π.Θ. που λειτουργεί από το ακαδημαϊκό έτος 2004-2005, καθώς είχε ιδρυθεί με διαφορετική νομοθετική διάταξη. Οι χώροι διδασκαλίας του Τμήματος μοιράζονται ανάμεσα στα κτίρια της οδού Ικονίου 1 στη Σταυρούπολη, στο Μουσείο Κινηματογράφου στο λιμάνι και σε αμφιθέατρο από τα προκατασκευασμένα κτίρια του Τμήματος Θεάτρου.

Ενώ λοιπόν, η Σχολή Καλών Τεχνών, εξυπηρετεί ένα μεγάλο αριθμό φοιτητών, τα κτίρια της, σε αντίθεση με άλλες σχολές του Α.Π.Θ., βρίσκονται διασκορπισμένα σε διάφορες περιοχές της πόλης. Έτσι, οι χιλιομετρικές αποστάσεις που καλούνται να καλύψουν οι φοιτητές, καθιστούν αδύνατη τη συνέπεια τους στις απαιτήσεις της σχολής.

Εφόσον τα κτίρια όπου στεγάζεται η σχολή, είναι διασκορπισμένα σε πολλά διαφορετικά σημεία της πόλης, αντιλαμβανόμαστε, ότι καθιστάτε μεγάλη ανάγκη για την αναζήτηση ενός μεγάλου χώρου, όπου θα συγκεντρωθούν οι περισσότερες λειτουργίες, εκτός από το Τμήμα Μουσικών Σπουδών που βρίσκεται σε νέες εγκαταστάσεις στη Θέρμη.

Για την εξυπηρέτηση αυτού του σκοπού, το Υπουργείο Γεωργίας, έδωσε στην ιδιοκτησία του Υπουργείου Παιδείας, μια παλιά Καπναποθήκη στην περιοχή της Σατυρούπολης. Η Καπναποθήκη Χατζηγεωργίου, δεν έχει ακόμη διαμορφωθεί ώστε να καταφέρει να στεγάσει τα τμήματα και να διευκολύνει τους φοιτητές, και γ' αυτό το λόγο χρησιμοποιούν το διπλανό Καπνομάγαζο Ι. Λάτση, μαζί με τους υπόλοιπους χώρους στο κέντρο της πόλης.

Το θέμα της παρούσας διπλωματικής εργασίας λοιπόν, είναι η αποκατάσταση της παλιάς καπναποθήκης Χατζηγεωργίου και η μετατροπή - επανάχρηση του κτιρίου σε Σχολή Καλών Τεχνών.

ΣΧΟΛΗ ΚΑΛΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΤΜΗΜΑ ΕΙΚΑΣΤΙΚΩΝ ΚΑΙ ΕΦΑΡΜΟΣΜΕΝΩΝ ΤΕΧΝΩΝ

ΕΡΕΥΝΑ

Για να γίνει εφικτή η σχεδίαση και η επίλυση της επανάχρησης της Καπναποθήκης Χατζηγεωργίου σε σχολή Καλών Τεχνών, είναι απαραίτητη η έρευνα για την ιστορία του καπνού και των καπνομάγαζων στη Θεσσαλονίκη και συγκεκριμένα στην Σταυρούπολη, καθώς επίσης και η έρευνα για την ιστορία και την πολιτιστική σημασία της περιοχής.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΟΥ ΚΑΠΝΟΥ

Ο καπνός ανήκει στην ίδια οικογένεια με την πατάτα, τη ντομάτα, τη μελιτζάνα και το πιπέρι. Ανήκει στο γένος *Nicotiana*, το οποίο περιλαμβάνει περίπου 1000 είδη, εκ των οποίων καλλιεργούνται μόνο η *Nicotiana Tabacum* και η *Nicotiana Rustica*. Το φυτό πήρε το όνομά του από τον Γάλλο πρεσβευτή Jean Nico, ο οποίος τον έφερε στη Γαλλία το 1560.

Το φυτό πιστεύεται ότι άρχισε να φυτρώνει γύρω στο 6000 π.Χ. στην Αμερική, και ότι οι Ινδιάνοι το χρησιμοποιούσαν για θεραπευτικούς και θρησκευτικούς λόγους.

Ο καπνός ήρθε στην Ευρώπη από την Αμερική με τον Χριστόφορο Κολόμβο. Έφτασε πρώτα στην Ισπανία από το Περού και πρωτοκαλλιεργήθηκε το 1560 περίπου στις χώρες Πορτογαλλία, Αυστρία, Γαλλία.

Στην αρχή ο ρόλος του καπνού ήταν διακοσμητικός όμως δεν άργησε να μετατραπεί σε θεραπευτικό.

Στην Ελλάδα ήρθε από την Τουρκία το 1601. Η εισαγωγή και η αγοραπωλησία γινόταν από την Κωνσταντινούπολη. Οι Έλληνες που κατοικούσαν στην περιοχή καθώς επίσης και σε άλλα λιμάνια της χώρας, άρχισαν να ενδιαφέρονται για τον καπνό και έτσι άρχισε η καλλιέργεια του. Από το 1700 και μετά επιτράπηκε και ελεύθερα η χρήση του και το 1883 του επιβλήθηκε φορολογία. Η καλλιέργεια άρχισε να αυξάνεται και να προωθείται και στην υπόλοιπη χώρα. Χάρη στις γεωλογικές και στις κλιματικές συνθήκες των

Καρπός Καπνού.

Φυτό Καπνού.

περιοχών ο καπνός που καλλιεργούνται ήταν εξαιρετης ποιότητας και αργότερα άρχισε και η εξαγωγή σε γειτονικές μας χώρες, στην Αίγυπτο, τη Ρωσία και την Ιταλία.

ΙΣΤΟΡΙΑ ΤΩΝ ΚΑΠΝΟΜΑΓΑΖΩΝ ΣΤΗ ΘΕΣΣΑΛΟΝΙΚΗ

Η Θεσσαλονίκη αποτελούσε μια από τις μεγαλύτερες ευρωπαϊκές αγορές, μαζί με τη Δρέσδη και το Αμβούργο. Με τον καιρό έγινε γνωστή για τα καπνά της Ανατολής και ιδίως της Μακεδονίας, που αποτελούσαν αρίστης ποιότητας καπνό.

Έγινε έδρα πολλών εμπορικών οίκων από όλες τις χώρες της βαλκανικής, Αμερικάνικων εταιριών (Glenn Tobacco, American Tobacco, Gary, Alston Tobacco), Ελληνοβρετανικών (Commercial of Salonica), Γερμανικών (Herzog) καθώς και μονοπωλίων άλλων εμπορικών χωρών όπως την Ιταλία και την Αυστρία.

Οι καπνοβιομηχανίες εξετάζονται σε τρεις περιόδους, οι οποίες χωρίζονται και από τις περιόδους κρίσης του Ελληνικού κράτους (1912-1922 και 1940-1953). Αυτός ο διαχωρισμός δε γίνεται για ιστορικούς λόγους, αλλά για την κατανόηση των πολεοδομικών και αρχιτεκτονικών τρόπων ανάπτυξής τους, λόγω των οικονομικών, κοινωνικών και πολιτικών συνθηκών της εποχής.

Οι τρεις φάσεις είχαν κάποια στοιχεία τα οποία ήταν κοινά μεταξύ τους. Κάποια από αυτά ήταν η προσβασιμότητα των μεταφορικών μέσων από τις καπνοπαραγωγικές περιοχές στις καπναποθήκες, η χωροθέτηση του εργατικού δυναμικού, η κεντρικότητα της περιοχής που χωροθετούνταν, η νέα τεχνολογία και οι νέοι τρόποι αποθήκευσης. Όλα αυτά και το καθένα ξεχωριστά συνέβαλλαν στη μετακίνηση των καπναποθηκών σε άλλες περιοχές.

Αεροφωτογραφία της Θεσσαλονίκης του 1915.

Η καπναποθήκη της Αυστροελληνικής εταιρείας καπνών επί της οδού Τσιμισκή πριν την αποκατάσταση.

1η περίοδος: Τα στοιχεία που διαθέτουμε για την 1η περίοδο είναι ελάχιστα.

Η αρχή της ορίζετε το έτος 1870, μετά από το οποίο έχουμε την εμφάνιση βιομηχανιών στην πόλη. Γενικά όμως, η επιρροή που άσκησαν στο χώρο δεν πρέπει να ήταν μεγάλη, καθώς η εμπορική επεξεργασία καπνού δεν συγκαταλέγεται μεταξύ των βιομηχανιών που διαδραμάτισαν σημαντικό ρόλο στο οικονομικό σκηνικό που διαμορφωνόταν εκείνη την περίοδο στην περιοχή της Θεσσαλονίκης όπως τις βιομηχανίες ταπήτων, μύλων, κλωστοϋφαντουργειών, βυρσοδεψιών κ.ά. Στην περίοδο αυτή, τα καπνομάγαζα περιορίζονται στην περιοχή του Βαρδάρη και του λιμανιού. Η πρώτη εταιρία ιδρύθηκε το 1884 και είναι η εταιρία Μονοπωλίου των Οθωμανικών Καπνών «Regie». Είχε εγκατασταθεί στον ανατολικό Σιδηροδρομικό Σταθμό. Το κτίριο αποτελεί λιτό σχέδιο του Ιταλού αρχιτέκτονα Vitaliano Poselli, ο οποίος είναι και ο αρχιτέκτονας όλων των δημόσιων κτιρίων της πόλης.

2η περίοδος: Η δεύτερη περίοδος χρονολογείται από το 1922 μέχρι το 1940. Κατά τη διάρκεια αυτής της περιόδου το καπνεμπόριο ανθίζει και συγκεντρώνεται στη Θεσσαλονίκη. Το 1924 έχουμε τα πρώτα σύγχρονα κτίρια, τα οποία εντάσσονται στο νέο σχέδιο της πόλης. Σύμφωνα με το νέο σχέδιο, η θέση της βιομηχανίας προσδιοριζόταν ακριβώς στο χώρο μεταξύ Βαρδάρη και Δενδροποτάμου και θεσπίστηκαν νέα μέτρα που αφορούσαν την πολεοδομική, αρχιτεκτονική και την αστική διάσταση των βιομηχανιών. Έτσι, δημιουργούνται συνέχειες και ασυνέχειες στον αστικό χώρο μέσω της εφαρμογής των νέων οικοδομικών συστημάτων, προκαθορίζονται τα ύψη και οι κορυφογραμμές των κτιρίων καθώς επίσης και άλλα στοιχεία που οργάνωναν τις όψεις.

Έτσι, για την κατασκευή τους χρησιμοποιείτε πλέον το μπετόν, ξύλινα δάπεδα ή άλλες φορές και αυτά από μπετόν. Οι χώροι επεξεργασίας και απο-

Χάρτης της Θεσσαλονίκης του 1909.
Με κόκκινο σημειώνεται το εργοστάσιου της εταιρείας του Μονοπωλίου των Οθωμανικών καπνών.
(αρχείο τμήμα χαρτών, Bibliotheque Nationale, Παρίσι)

Καπνοπωλείο στην παραλιακή οδό. (αρχείο Δήμου Θεσσαλονίκης)

Θήκευσης άρχισαν να αναπτύσσονται πλέον καθ' ύψος. Τέλος, η διακόσμηση στις κύριες όψεις είναι έντονη, με γεωμετρικά σχήματα, σχηματοποιημένες διακοσμήσεις και διακοσμητικές ταινίες που τα χωρίζουν σε ζώνες. Τα ανοίγματα είναι συμμετρικά και έχουν διάφορα μεγέθη και σχήματα.

Χαρακτηριστικά παραδείγματα της κατάστασης αυτής της περιόδου είναι τα τοπογραφικά διαγράμματα της εποχής, των καπναποθηκών του Ζ. Ναξιάδη στην οδό Διοικητηρίου 16 (πρώην Loyd George) και του Ηλ. Μοσκόφ στην περιοχή της οδού αντίστοιχα.

3η περίοδος: Η αρχή της τρίτης περιόδου είναι το 1953. Εδώ τα εργατικά δικαιώματα οδηγούν σε νέες αλλαγές. Στην επέκταση των καπνομάγαζων στο κέντρο τη δεκαετία του '50 και στη δεκαετία του '60 αποκεντρώνονται προς την περιοχή του Σιδηροδρομικού Σταθμού και σε περιφερειακούς Δήμους, στη Δυτική Θεσσαλονίκη, όπου το τοπίο ήταν αδιαμόρφωτο, οι αξίες των οικοπέδων ήταν χαμηλές και η πρόσβαση στο λιμάνι, στο Σιδηροδρομικό Σταθμό και το Εθνικό Δίκτυο ήταν εύκολη.

Η αποκέντρωση των καπνομάγαζων είναι αυτή που προσδιόρισε την Τρίτη περίοδο.

Εμφανίζονται νέα κτίρια μεγάλου όγκου και χωρητικότητας, που είναι προσαρμοσμένα στη νέα τεχνολογία.

Τα κτίρια αυτά δεν ακολούθησαν νόμους και διατάξεις. Δρούσαν και έκτιζαν σύμφωνα με το κέρδος τους.

Η πλατεία Δημοκρατίας (Βαρδάρης) και η οδός Μοναστηρίου με ισόγεια καταστήματα και χάνια στις αρχές της δεκαετίας του 1950. (αρχείο Δήμου Θεσσαλονίκης)

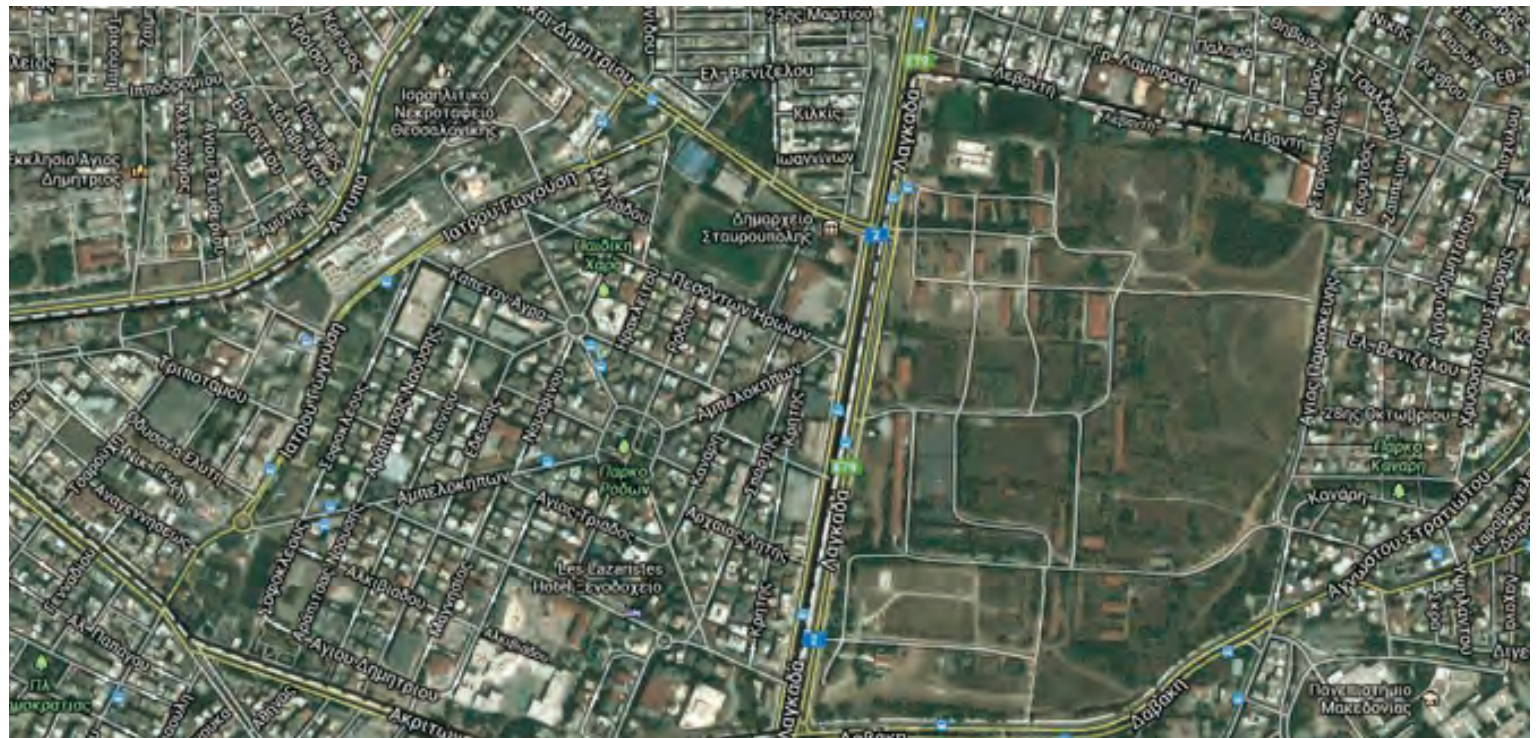

Ο Τζέραντ Έσδερς και ο Ρόλφ Ντάουμπερ, γνωστοί καπνοβιομήχανοι παρόντες στην διαλογή του καπνού. ("Ιστορία της Επιχειρηματικότητας στην Θεσσαλονίκη" τόμος Γ, σελ.462)

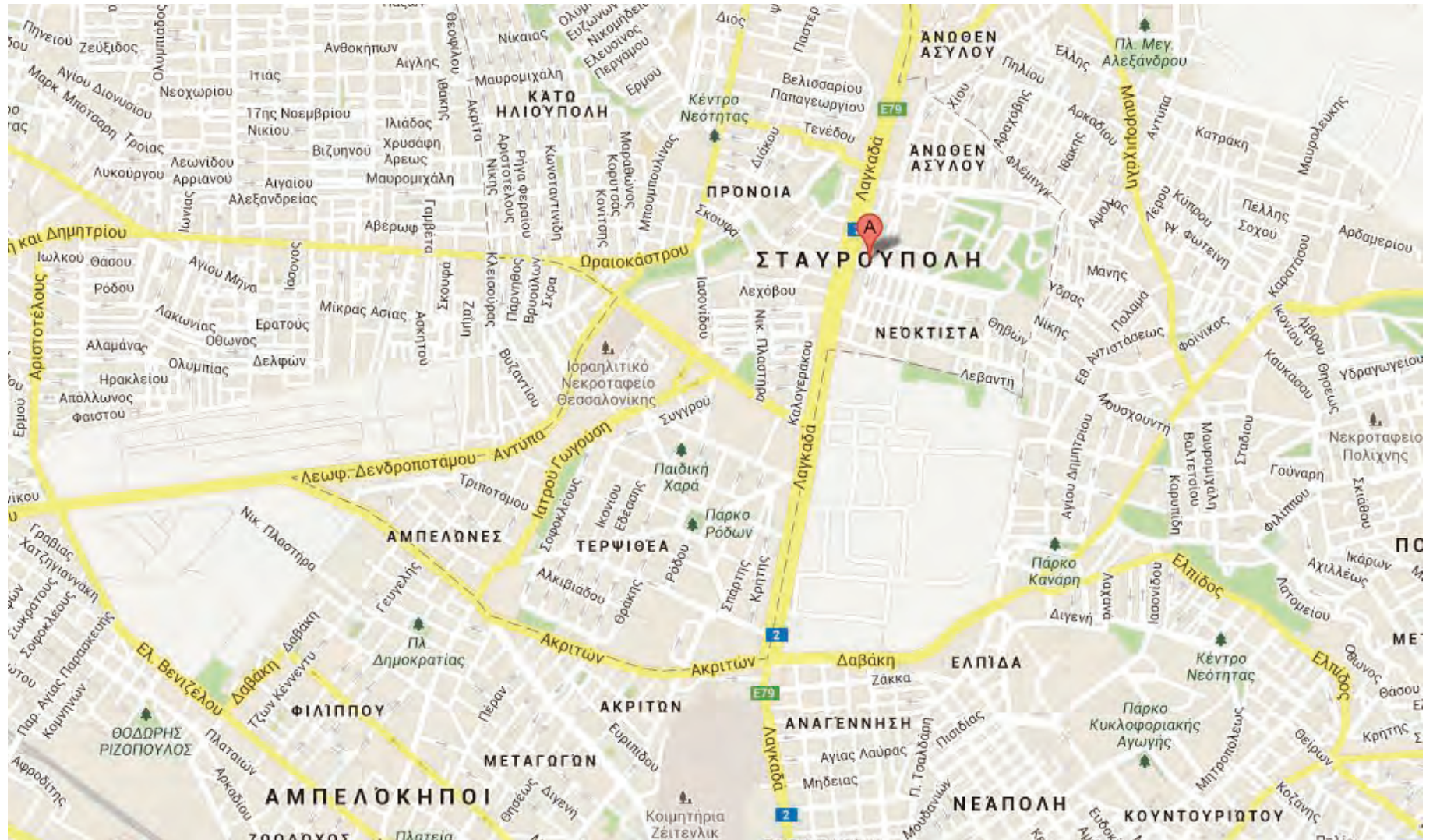
Η ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΗ

Ο Δήμος Σταυρούπολης βρίσκεται στη δυτική πλευρά του Πολεοδομικού Συγκροτήματος της Θεσσαλονίκης. Έχει συνολική έκταση 3.521 στρέμματα και πληθυσμό 41.878 κατοίκους.

Η σύγχρονη πόλη, όπως αναδύθηκε από τον προσφυγικό οικισμό του 1914, διατήρησε τις παραδόσεις της και τα ζωντανά στοιχεία της ιστορίας της.

Αεροφωτογραφία Σταυρούπολης

Τοπογραφικός Χάρτης Σταυρούπολης

ΙΣΤΟΡΙΚΗ ΑΝΑΔΡΟΜΗ

Από διάφορα αρχαιολογικά ευρήματα στην περιοχή της Ομόνοιας , οι ερευνητές οδηγήθηκαν στο συμπέρασμα, πως η ιστορία της Σταυρούπολης ξεκινά από τη νεολιθική εποχή. Τα ευρήματα μαρτυρούν ότι διάφοροι ιστορικοί κάνουν αναφορά στην περιοχή εκτός των τειχών της Θεσσαλονίκης, ενώ διάφοροι βυζαντινοί χρονογράφοι τη χαρακτηρίζουν σαν παραδεισιο κάμπο γεμάτο κήπους, αγροκτήματα και ποτάμια. Στις αρχές του εικοστού αιώνα, περιγράφετε ως μια εικόνα ακαλλιέργητης έκτασης γης, και ότι τα νερά της κυλούν ανεκμετάλλευτα προς τη θάλασσα.

Τα σημαντικά κτίσματα που υπάρχουν εκατέρωθεν της οδού που ενώνει τη Θεσσαλονίκη με τη μακεδονική ενδοχώρα, είναι τα μόνα σημάδια που μαρτυρούν ανθρώπινη δραστηριότητα εκτός των τειχών. Αυτά είναι η Μονή Λαζαριστών, η Μονή Καλογραιών και το Στρατόπεδο Παύλου Μελά (πρώην στρατώνες του πυροβολικού).

Μετά το 1914, η δυτική ύπαιθρος της Θεσσαλονίκης αλλάζει μορφή. Από αυτή τη χρονική στιγμή και έπειτα μαρτυρείτε η οργανωμένη εγκατάσταση ανθρώπων και η δημιουργία οικισμών. Στην περιοχή καταφτάνουν πρόσφυγες από τη Μακεδονία, τη Θράκη και τη Μικρά Ασία και εγκαθίστανται στην περιοχή. Το πρώτο όνομα που δίνουν στον οικισμό τους είναι Λεμπέτ, το οποίο δανείζονται από ένα τσιφλίκι που βρισκόταν λίγα χιλιόμετρα βορειότερα. Η προσέλευση των προσφύγων όμως, δεν σταματά εδώ. Συνεχίζεται το 1922 με τη Μικρασιατική Καταστροφή, τις δεκαετίες '50-'60 με την εσωτερική μετανάστευση και, στις μέρες μας, με πολιτικούς πρόσφυγες, παλιννοστούντες και οικονομικούς μετανάστες.

Από το έτος 1932, η περιοχή αυτή καταγράφεται σε οδηγούς της Θεσσαλονίκης ως Σταυρούπολη. Το 1934 αναγνωρίζεται ως Κοινότητα και το 1964 ανακηρύσσεται Δήμος.

ΕΡΕΥΝΑ

Η Σταυρούπολη, λόγω της θέσης που κατείχε στην δυτική είσοδο της πόλης και λόγω της δημιουργικότητας των κατοίκων τις περιοχές, οδήγησαν στην προσέλκυση μικρών και μεγάλων παραγωγικών δραστηριοτήτων. Η πρώτη συνεταιριστική μονάδα παραγωγής και συσκευασίας γαλακτοκομικών προϊόντων (ΑΓΝΟ) εγκαθίσταται στην περιοχή το 1954, ενώ στη δεκαετία του '60 δημιουργούνται μεγάλες βιομηχανίες καπνού, οι οποίες προσφέρουν πολλές θέσεις εργασίας και εξελίσσονται σε κύριο κλάδο απασχόλησης των κατοίκων.

Σήμερα, η Σταυρούπολη περιλαμβάνει τις περιοχές Τερψιθέα, Πρόνοια, Αμπελώνες, Άνω Ηλιούπολη, Κάτω Ηλιούπολη, Νεόκτιστα, Άνωθεν Ασύλου, Νικόπολη και Ομόνοια.

Η Σταυρούπολη, έχει πολλά και σημαντικά πλεονεκτήματα, τα οποία αν χρησιμοποιηθούν σωστά από τους πολιτικούς παράγοντες της περιοχής και από τους κατοίκους θα μπορούσαν να αναπτύξουν τη Σταυρούπολη πολιτιστικά και οικονομικά, με πολύ γρήγορο ρυθμό.

Τα πλεονεκτήματα της είναι η θέση της στη δυτική είσοδο της Θεσσαλονίκης, η παρουσία σημαντικών ιστορικών στοιχείων, όπως είναι η Μονή Λαζαριστών, η Μονή Καλογραιών και το Στρατόπεδο Παύλου Μελά, τα ανενεργά βιομηχανικά κτίρια ως πόλος οικονομικής ανάπτυξης, η υπάρχουσα παραγωγική βάση και τέλος, η πολυπολιτισμική ταυτότητα της τοπικής κοινωνίας.

Μονή Λαζαριστών στη Σταυρούπολη.

Μονή Λαζαριστών στη Σταυρούπολη.

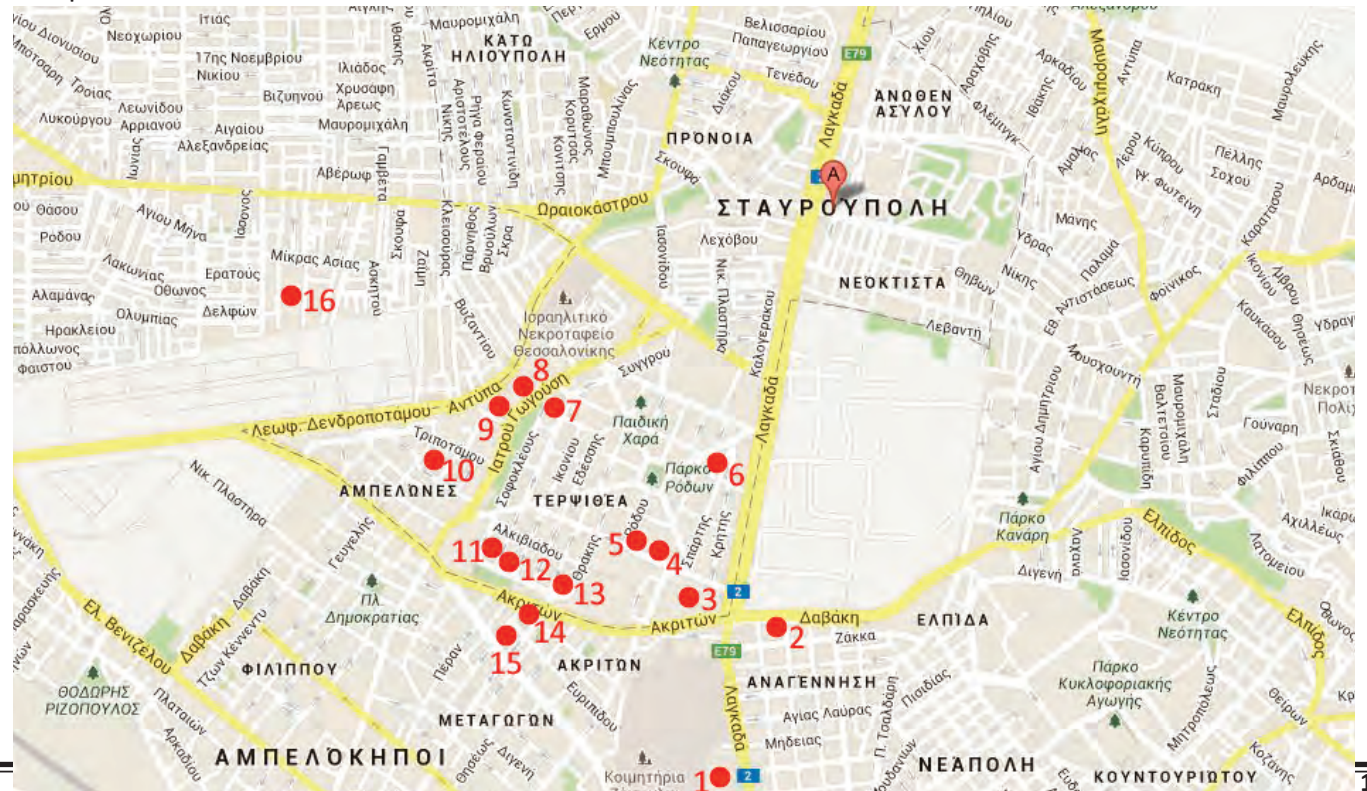

Στρατόπεδο Παύλου Μελά στη Θεσσαλονίκη.

ΚΑΠΝΟΜΑΓΑΖΑ ΤΗΣ ΣΤΑΥΡΟΥΠΟΛΗΣ

- Καπναποθήκη «INTERTAB»
- Καπναποθήκη ιδιοκτησίας Μαλβίνας Τσίπα
- Καπναποθήκη 2 του Εθνικού Οργανισμού Καπνού Ε.Ο.Κ.
- Καπναποθήκη «TRANSLANDA»
- Καπναποθήκη εταιρίας «International Tobacco»
- Καπναποθήκη 1 του Εθνικού Οργανισμού Καπνού Ε.Ο.Κ. (κόκκινο)
- Καπναποθήκη «Χατζηγεωργίου»
- Καπναποθήκη «Ε.Β.Ε. Τάκης Φέσσας Α.Ε.» Αμπελώνων
- Καπναποθήκη «Πετρίδη»
- Καπναποθήκη «ΠΑΛΤΑΒ»
- Καπναποθήκη Φέσσα Νικόπολης

Καπναποθήκες στην περιοχή της Σταυρούπολης .

Καπναποθήκη Ι.Λατση.

Καπναποθήκη Φέσσα Νικόπολης

Καπναποθήκη ιδιοκτησίας Μαλβίνας Τσίτα.

ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ ΕΡΕΥΝΑΣ

Η Θεσσαλονίκη, λοιπόν, ήταν μια από τις πόλεις της Ελληνικής επικράτειας, που αναπτύχθηκε ως καπνικό κέντρο, δημιουργώντας έτσι μια σημαντική κτιριακή υποδομή για την αποθήκευση και την επεξεργασία του καπνού. Πολλά μάλιστα από αυτά τα κτίρια συνεχίζουν να δεσπόζουν και να καταλαμβάνουν ένα ουσιαστικό κομμάτι της πόλης.

Η κεντρικότητα αυτών των κτιρίων, καθιστούν τους χώρους αυτούς πολύ σημαντικούς για τις ανάγκες που δημιουργούνται καθημερινά, όσον αφορά στην εξυπηρέτηση των πολιτών.

Πολλές είναι οι δημόσιες υπηρεσίες που έχουν ανάγκες στέγασης σε νέους χώρους, ώστε να εξυπηρετούν τον μεγάλο αριθμό των πολιτών που τις χρησιμοποιούν.

Οι παλιές καπναποθήκες λόγω των διαστάσεων τους μπορούν να φιλοξενήσουν πολλές λειτουργίες, ανάλογα με τις μετατροπές στις οποίες θα υποβληθούν.

Η μορφολογία των κτιρίων αυτών, ακολουθούσε τη λειτουργία τους (μεγαλύτερα ανοίγματα στους ορόφους επεξεργασίας για περισσότερο φως και μικρότερα στους χώρους αποθήκευσης για μεγαλύτερη σκίαση), αφού τα ανοίγματα είχαν μεγάλη σημασία στη διατήρηση των κατάλληλων συνθηκών για τον καπνό.

Έτσι στα πιο πολλά η αποθήκευση γινόταν στο ημιυπόγειο εξαιτίας της υγρασίας και της σκίασης του συγκεκριμένου ορόφου, αφού τα ανοίγματα είναι μικρότερα και τοποθετημένα ψηλά για να αποτρέπεται η εισχώρηση του ηλιακού φωτός.

Τα ανοίγματα επίσης είναι συμμετρικά και μαζί με τα σενάζ που πλαισιώνουν τα ανοίγματα του κτιρίου τονίζουν τον οριζόντιο άξονα.

Όσον αφορά στο κατασκευαστικό κομμάτι, στα μεταπολεμικά κτίρια, ο φέρων οργανισμός τους είναι οπλισμένο σκυρόδεμα. Τα πατώματα ήταν

επικαλυμμένα με μωσαϊκό ενώ οι τοίχοι με σοβά.

Η ανάγνωση των επιμέρους αρχιτεκτονικών στοιχείων των καπναποθηκών αναπτύσσεται σε 4 ενότητες: τον όγκο, την εσωτερική οργάνωση και διάρθρωση των χώρων, την κατασκευαστική λογική και τη μορφολογία. Γενικά πρόκειται για επιβλητικά κτίρια, με μεγάλους ενιαίους χώρους, τα οποία εξωτερικά δεν έχουν έντονο διάκοσμο και ακολουθούν ως επί το πλείστον το μοντέρνο κίνημα. Η ιδιαιτερότητα τους είναι η γερή κατασκευή τους.

Οι γνώσεις που αποκομίζουμε κατά την παρατήρηση αυτών των κτιρίων, δεν μπορούν να προκαθορίσουν την μελλοντική κατάστασή τους, εφόσον μάλιστα δεν είναι καλοδιατηρημένα και δεν μεταδίδουν το ένδοξο παρελθόν τους. Παρότι λοιπόν η παλαιότερη ιδιότητα τους ως καπναποθήκες ή καπνεργοστάσια και η κατασκευαστική τους ιδιαιτερότητα (φέρων οργανισμός από ισχυρό οπλισμένο σκυρόδεμα) δε συγκινεί την πλειοψηφία των ανθρώπων που ζουν και δρουν γύρω τους, με την παρούσα διπλωματική εργασία, αποδεικνύεται ότι η σπουδαιότητα αυτών των κτιρίων μπορεί να αναδειχθεί, ως αναπόσπαστο κομμάτι της βιομηχανικής κληρονομιάς της χώρας και ταυτόχρονα να τα εκμεταλλευτούμε τοποθετώντας νέες χρήσεις μέσα σε αυτούς τους χώρους.

Συγκεκριμένα στη Σταυρούπολη μπορεί να δημιουργηθεί ένα μεγάλο πλαίσιο πολιτισμού γύρω από τα βιομηχανικά κτίρια, τη Μονή Λαζαριστών, τη Μονή Καλογραιών και το Στρατόπεδο Παύλου Μελά, για το οποίο έχει προταθεί η ιδέα ενός μητροπολιτικού πάρκου.

Σχέδια για τη μετατροπή του Στρατόπεδου Παύλου Μελά σε Μητροπολιτικό Πάρκο.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ένα βασικό πρόβλημα στις μέρες μας είναι η απουσία χώρου ώστε να μπορούν να φιλοξενηθούν δημόσιες λειτουργίες και να ανταποκριθούν στις ανάγκες της σημερινής εποχής. Εφόσον λοιπόν η Θεσσαλονίκη έχει ένα σημαντικό αριθμό καπναποθηκών, μπορούν να γίνουν προσπάθειες ένταξης δημόσιων λειτουργιών σε αυτά τα κτίρια.

Η παρούσα διπλωματική εργασία λοιπόν, προσδοκεί να δημιουργήσει και να μετατρέψει ένα από αυτά τα εγκαταλελειμμένα σχεδόν κτίρια σε μια σχολή καλών τεχνών, με τις απαραίτητες μετατροπές στο εσωτερικό και το εξωτερικό του κτιρίου.

Σκοπός λοιπόν της παρούσας διπλωματικής εργασίας, είναι η νέα σχεδιαστική προσέγγιση μιας παλιάς καπναποθήκης, διατηρώντας τη βασική μορφή της και η προσπάθεια να αναδιατυπώσει τις σημερινές συνθήκες, μέσα στις οποίες προσπαθούν να ανταπεξέλθουν στις υποχρεώσεις τους οι φοιτητές της σχολής, με επεμβάσεις στο κτίριο της καπναποθήκης, που μαζί με τη φιλοξενία της σχολής, θα συντελέσουν ταυτόχρονα και στην αναζωγόηση και αναβάθμιση της περιοχής.

Η επίδιωξη είναι η νέα διαμόρφωση να φιλοξενεί τις απαιτούμενες δραστηριότητες της σχολής καθώς και άλλες δραστηριότητες, που μέσα σε ένα ενιαίο πλαίσιο θα δημιουργήσει μια πολιτιστική δραστηριότητα στην περιοχή. Το κτίριο που επιλέχτηκε όπως προαναφέρθηκε, είναι η Καπναποθήκη Χατζηγεωργίου στη περιοχή της Σταυρούπολης, που έχει ήδη δοθεί στο Υπουργείο Παιδείας με σκοπό τη στέγασης της σχολής μέσα σε αυτό.

ΚΑΠΝΑΠΟΘΗΚΗ ΧΑΤΖΗΓΕΩΡΓΙΟΥ

Η Καπναποθήκη Χατζηγεωργίου είναι μια από τις Καπναποθήκες της περιοχής. Βρίσκεται στον συνοικισμό Τερψιθέας και στις οδούς Σοφοκλέους και Αλκιβιάδους. Κατασκευάστηκε το 1963 από τον πολιτικό μηχανικό Π. Φραντζή και ανήκε στον Γεώργιο Χατζηγεωργίου.

Το κτίριο είναι τετραώροφο με ημιυπόγειο και έχει ορθογωνική, λιτή και συμμετρική κάτοψη, με κύριο γνώρισμα το καμπύλο τμήμα στη νοτιοδυτική του γωνία. Το σύνολο των τετραγωνικών μέτρων είναι 10.100 τ.μ. και έχει συνολικό ύψος 12.20 μ. με 3.5 μ. ύψος σε κάθε όροφο.

Ο φέρων οργανισμός του κατασκευάστηκε από οπλισμένο σκυρόδεμα, ενώ το υλικό πληρώσεως είναι από πλινθοδομή. Το υλικό των δαπέδων είναι και αυτό, όπως και ο φέρων οργανισμός, από οπλισμένο σκυρόδεμα. Τα δάπεδα είναι επιστρωμένα με μωσαϊκό ενώ το εξωτερικό επίχρισμα από λευκό σοβά. Τέλος, η κατακόρυφη επικοινωνία γίνεται από ένα κλιμακοστάσιο και έναν ανελκυστήρα.

Η μορφή του κτιρίου είναι λιτή. Υπάρχουν οριζόντια σενάζ που περιτριγυρίζουν το κτίριο και πλαισιώνουν τα ανοίγματα του. Έχουν χρησιμοποιηθεί για τον διαχωρισμό των ορόφων και για να τονίσουν τον οριζόντιο άξονα του κτιρίου. Επίσης στο δώμα παρατηρείται μια πρόσθετη κατασκευή από λαμαρίνα.

Οι όψεις του, είναι απλές με ορθογωνικά ανοίγματα. Δεν χαρακτηρίζονται από συμμετρία και αυτό εξαιτίας του τρίτου ορόφου το οποίο έχει περισσότερα ανοίγματα από τους άλλους ορόφους. Τέλος, στη δυτική πλευρά του κτιρίου υπάρχουν δυο τολμηρά εξώστεγα στις εισόδους του.

Στην παρούσα φάση, το κτίριο βρίσκεται σε μέτρια κατάσταση, και παρατηρούνται μετατροπές στα ανοίγματα, χωρίς όμως να αλλάζει η γενική μορφή

Καπναποθήκη Χατζηγεωργίου.

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

του κτιρίου.

Η καπναποθήκη πλέον ανήκει στον Ε.Ο.Κ. (Εθνικός Οργανισμός Καπνού). Στον πρώτο όροφο βρίσκονται τα γραφεία του οργανισμού ενώ στους υπόλοιπους γίνεται η αποθήκευση, αφού η επεξεργασία έχει σταματήσει. Ο Δήμος Σταυρούπολης, ήθελε να αλλάξει η χρήση του και να φιλοξενήσει τα γραφεία του Οργανισμού Καπνού, κέντρο ανάπτυξης επιχειρήσεων και τέλος τις σχολές που σήμερα στεγάζονται στην καπναποθήκη του Λάτση που βρίσκεται ακριβώς πίσω από την καπναποθήκη Χατζηγεωργίου, στην οδό Ικονίου 1.

Μετά από την αναγνώριση και αποτύπωση του ήδη υπάρχοντος κτιρίου, η έρευνα επικεντρώθηκε, στις ανάγκες της σχολής, όσον αφορά στους απαιτούμενους χώρους διδασκαλίας. Έτσι, στο κτιριολογικό πρόγραμμα του κτιρίου, φιλοξενούνται η γραμματεία μαζί με το αρχείο της σχολής, τα γραφεία καθηγητών, οι αίθουσες διδασκαλίας, οι αίθουσες με ηλεκτρονικούς υπολογιστές, τα εργαστήρια σχεδίου-γλυπτικής-ζωγραφικής-χαρακτικής, η βιβλιοθήκη που θα φιλοξενεί το ηλεκτρονικό και έντυπο υλικό που θα εξυπηρετεί τους φοιτητές, καθώς επίσης και ένα αμφιθέατρο που θα καλύπτει τις ανάγκες της σχολής καθώς και άλλες ομιλίες-συγκεντρώσεις πολιτιστικού ενδιαφέροντος και τέλος μια καφετέρια που θα καλύπτει το σύνολο των φοιτητών αλλά και των επισκεπτών στο χώρο της σχολής.

Το κτίριο λοιπόν, χωρίστηκε σε τρεις ομάδες. Τους χώρους εκπαίδευσης, τους κοινόχρηστους και τους χώρους κίνησης-επικοινωνίας-συνάντησης. Αν και τα τετραγωνικά που προσφέρει η καπναποθήκη είναι πάρα πολλά ώστε να εγκατασταθούν όλες αυτές οι λειτουργίες, το κτίριο λόγω της δομής του (μικρά ανοίγματα, πολλές κολώνες, δεν έρχεται σε επαφή με το γύρω

Καπναποθήκη Χατζηγεωργίου.

περιβάλλον) δύσκολα φιλοξενεί μια νέα λειτουργία.

Για τη μετατροπή λοιπόν της λειτουργίας αυτού του κτίσματος, ώστε να φιλοξενήσει τις απαιτήσεις μιας τέτοιας σχολής, απαιτούνται δραστικές κινήσεις, που ενώ θα διατηρούν κάποια από τα στοιχεία της δομής του ίδιου του κτιρίου, θα αναδείξουν πλέον τη νέα λειτουργία που θα του δοθεί και θα την υποστηρίζουν.

Στο παρόν κτίσμα, θα διατηρηθούν τα δομικά στοιχεία-σκελετός του κτιρίου και η μορφή του, ώστε να διατηρηθεί στη μνήμη μας ένα μέρος από την παλιά εικόνα του κτιρίου και θα αλλάξουν μαζί με τη χρήση του και το περιβλημά του.

Οποιαδήποτε καινούργια κατασκευή-προσθήκη, αποφασίστηκε να αποτελέσει μια ελαφριά κατασκευή από μέταλλο, ώστε να έρθει σε αντίθεση με το παλαιότερο κτίσμα και να γίνεται εμφανής η προσθήκη στο κτίριο.

Πρώτο μέλημα ήταν η εισροή φυσικού φωτός στο εσωτερικό του κτιρίου, κάτι που πραγματοποιήθηκε με την καθαίρεση της πλάκας κάθε ορόφου, στο κεντρικό σημείο του. Στο αίθριο που δημιουργήθηκε, τοποθετήθηκε η κεντρική σκάλα του κτιρίου, μέσω της οποίας οι φοιτητές-επισκέπτες-εργαζόμενοι μεταβαίνουν στους διάφορους ορόφους του και επικοινωνούν κατά της διάρκεια της μετακίνησης τους.

Η σκάλα σε ένα δημόσιο κτίσμα και ειδικά σε μια σχολή, αποτελεί ένα πολύ σημαντικό κομμάτι της ζωής του. Το μεγαλύτερο μέρος των επισκεπτών μεταβαίνει μέσω αυτής στα επιμέρους τμήματα της σχολής. Καθώς γίνεται η μετάβαση αυτή, οι άνθρωποι διαγράφουν διαφορετικές κινήσεις κάθε φορά, συναντούν γνωστούς, φίλους συνεργάτες και επικοινωνούν μεταξύ τους, συζητούν, ανταλλάσσουν απόψεις, ενημερώνονται.

Η σκάλα λοιπόν και κατά συνέπεια το αίθριο αρχίζει να αποκτά ένα πολύ σημαντικό ρόλο για τη λειτουργία του κτιρίου. Έτσι, στην πορεία της εργασίας ερευνήθηκε η μορφή της καθώς επίσης και ο τρόπος τοποθέτησης της

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

σε σχέση με το αίθριο, ώστε να αποδοθεί ακόμη μεγαλύτερη σημασία στην ύπαρξή και τη λειτουργικότητα της.

Το αίθριο με αυτό τον τρόπο, απέκτησε την έννοια του πυρήνα της σχολής και την κεντρική ιδέα της διπλωματικής εργασίας. Φιλοξενεί τη σκάλα, παραλαμβάνει τους επισκέπτες και τους μεταβιβάζει σε όλα τα σημεία του ενώ ταυτόχρονα τους δίνει την ευκαιρία να επικοινωνήσουν και διαχωρίζει τις λειτουργίες της σχολής.

Όσον αφορά στο κτιριολογικό πρόγραμμα της σχολής, το οποίο άλλαζε κατά τη διάρκεια της εργασίας για την πιο σωστή εγκατάσταση της σχολής στο κτίριο, αποφασίστηκε να υπάρχει μια κεντρική είσοδος στη βορειοανατολική πλευρά του κτιρίου από το ισόγειο και μια δευτερεύουσα στο νοτιοδυτικό τμήμα του από το ημιυπόγειο.

Στο ημιυπόγειο τοποθετήθηκαν εκτός από τα μηχανολογικά, η γραμματεία και ένας χώρος έκθεσης, στο ισόγειο η βιβλιοθήκη, η καφετέρια και τα γραφεία των καθηγητών, στον πρώτο όροφο οι αίθουσες διδασκαλίας και κάποια εργαστήρια και στον δεύτερο το αμφιθέατρο και τα υπόλοιπα εργαστήρια. Για τη σωστή σχεδίαση του αμφιθεάτρου, καθαιρέθηκε η πλάκα του δώματος στο σημείο αυτό και ανυψώθηκε ένας ακόμη μεταλλικός όροφος στο δώμα για τη στέγαση του αμφιθεάτρου.

Πιο συγκεκριμένα, το επίπεδο της εισόδου βρίσκεται πιο ψηλά από το έδαφος. Η κεντρική είσοδος βρίσκεται στην βόρεια όψη, στο κέντρο του κτιρίου. Δημιουργείται ένας προθάλαμος που υπονοεί την πορεία που πρέπει να ακολουθήσει κανείς για να οδηγηθεί στο εσωτερικό του κτιρίου. Μπαίνοντας στο κτίριο ο επισκέπτης το πρώτο που αντικρίζει είναι το αίθριο και η πλοκή από τις ελαφριές κατασκευές και τις σκάλες που έχει δημιουργηθεί μέσα σε αυτό. Επίσης αναγνωρίζει μια πορεία που οφείλει να ακολουθήσει ώστε να περιηγηθεί στις εκάστοτε εκθέσεις.

Κάτοψη Υπογείου

Κάτοψη Ισογείου

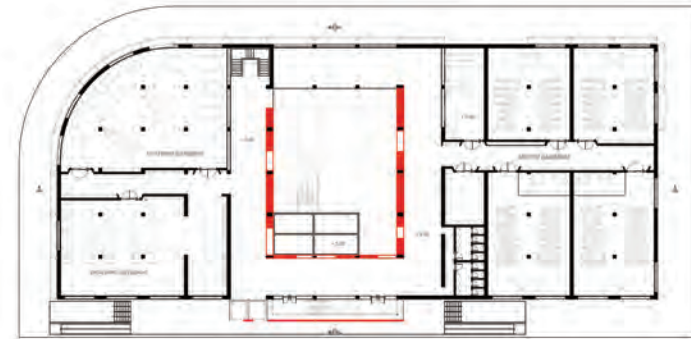

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Ακολουθώντας την πορεία στο ισόγειο, μπορεί κανείς να καταλήξει στο αριστερό τμήμα του κτιρίου στην καφετέρια και στα γραφεία των καθηγητών, ενώ προς τα δεξιά στη βιβλιοθήκη. Η βιβλιοθήκη τοποθετήθηκε στον συγκεκριμένο χώρο προκειμένου να γίνεται εύκολα προσβάσιμη και από επισκέπτες – ξένους χρήστες χωρίς να επηρεάζουν την λειτουργία των αιθουσών διδασκαλίας στους υπόλοιπους ορόφους. Αντίστοιχα και ο χώρος της καφετέριας είναι εύκολα προσβάσιμος από επισκέπτες ταυτόχρονα όμως και απομακρυσμένος από τους χώρους της βιβλιοθήκης και των αιθουσών διδασκαλίας προκειμένου να μην διαταρράσεται η ομαλή διεξαγωγή των μαθημάτων.

Η σκάλα προς το ημιυπόγειο, οδηγεί τους φοιτητές, εργαζόμενους και επισκέπτες στην γραμματεία, σε κάποια εργαστήρια κατασκευής και στην αίθουσα εκθέσεων, η οποία αποτελεί την αρχή ή το τέλος της κατακόρυφης έκθεσης της σχολής. Ενώ στην άλλη άκρη και σχεδόν αποκομμένα από το υπόλοιπο κτίριο είναι τα μηχανολογικά. Στον συγκεκριμένο χώρο τα ανοιγμάτα είναι λίγα και μικρά, γεγονός που εξυπηρετεί την εγκατάσταση των μηχανολογικών εγκαταστάσεων. Επιπλέον, λαμβάνοντας υπόψη τον όγκο του αρχαιακού υλικού της γραμματείας και την μελλοντική ανάγκη για αποθήκευση αυτού του υλικού, ο κατάλληλος χώρος θεωρήθηκε το ημιυπόγειο.

Ακολουθώντας την σκάλα για τον πρώτο όροφο, οι φοιτητές μεταβαίνουν στις αίθουσες διδασκαλίας και στα εργαστήρια τους, ενώ οι επισκέπτες συνεχίζουν την πορεία τους προς το δώμα, καθώς περιηγούνται στην έκθεση. Συνεχίζοντας προς τον επόμενο όροφο, οι φοιτητές καταλήγουν στα εργαστήρια και στην δεξιά πλευρά στο αμφιθέατρο της σχολής που έχει τη δυνατότητα να φιλοξενήσει από μαθήματα, ομιλίες, συγκεντρώσεις, μέχρι και κινηματογραφικές και θεατρικές παραστάσεις. Στη πίσω πλευρά του αμφιθεάτρου, λειτουργεί ένα δευτερεύον κυλικείο, που θα εξυπηρετεί τις ανάγκες του αμφιθεάτρου αλλά και των επισκεπτών που κάθονται στο δώμα. Για

Κάτοψη 1ου Ορόφου

Κάτοψη 2ου Ορόφου

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

τη δημιουργία του αμφιθεάτρου καθαιρέθηκε η πλάκα του δώματος και αναπτύχθηκε σε ύψος ένας νέος μεταλλικός όροφος που καλύπτει τις αναγκες του χώρου.

Το αμφιθέατρο έχει εισόδους και εξόδους στον 2ο όροφο αλλά και στο δώμα ώστε να μπορούν τους καλοκαιρινούς μήνες να φιλοξενοούνται και υπαίθριες εκθέσεις, ή άλλες πολιτιστικές εκδηλώσεις.

Παράλληλα με την έρευνα για τη μορφή και την τοποθέτηση της σκάλας, άρχισε και η έρευνα για τη μορφή των εξωτερικών, καθώς και των εσωτερικών όψεων του αίθριου.

Οι όψεις που θα δημιουργηθούν, έπρεπε να ακολουθούν την ήδη υπάρχουσα μορφή των κατόψεων, ώστε να θυμίζουν την παλιά καπναποθήκη και εκτός από λειτουργικές να έχουν και ένα χαρακτήρα που θα μαρτυρούσε την αλλαγή της καινούργιας λειτουργίας.

Έτσι, ξεκίνησε η προσπάθεια σχεδίασης τους. Αποφασίστηκε οι όψεις του κτιρίου να διατηρήσουν την απλότητα των προηγούμενων, ενώ μια ενιαία μεταλλική κατασκευή θα τοποθετούνταν ως προσθήκη στην κεντρική όψη του κτιρίου, ώστε να ακολουθήσει το νέο χαρακτήρα που αποκτά η καπναποθήκη.

Τέθηκε το ζήτημα για το αν θα έπρεπε όλες οι προσθήκες, το αίθριο μαζί με τον φλοιό της κεντρικής όψης να αποτελούν μια ενιαία μεταλλική κατασκευή, ή αν θα έπρεπε να διαχωριστούν μεταξύ τους, ώστε ενώ η εξωτερική όψη να γνωστοποιεί την ύπαρξη της σχολής, η είσοδος του επισκέπτη στο εσωτερικό της και η άμεση οπτική επαφή του με το αίθριο, να του δημιουργεί το αίσθημα της έκπληξης.

Στο τέλος επικράτησε η ιδέα της διαφοροποίησης του εσωτερικού από το εξωτερικό τμήμα τους κτιρίου, στο οποίο προστέθηκε και διαμόρφωση του δώματος.

Το δώμα μαζί με τις όψεις, αφήνει το κτίριο να επικοινωνήσει με τον περι-

Κάτοψη 3ου Ορόφου

Κάτοψη Δώματος

ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

βάλλοντα χώρο της σχολής και να αναζωογονήσει την περιοχή. Αυτό το πετυχαίνει με την διαμόρφωση του δώματος με ένα σύστημα στεγάστρων. Τα στεγάστρα αυτά αποτελούν μια ενιαία κατασκευή με τον φλοιό της κεντρικής όψης. Αποτελούνται από ένα σύστημα μεταλλικών κολώνων, που στεγάζονται σε ορισμένα σημεία για την προστασία του κόσμου από τις καιρικές συνθήκες. Το σύστημα αυτό των στεγάστρων επιτρέπει στην επίσκεψη του δώματος μετά από μια βόλτα στην έκθεση της σχολής, εξυπηρετεί σε υπαίθρια εργαστήρια των φοιτητών και σε διάφορες πολιτιστικές εκδηλώσεις. Παράλληλα, με τα φυτεμένα του σημείας, η σχολή δίνει μια νέα πνοή στην γύρω περιοχή και στέκεται ως πρότυπο για την υιοθέτηση από τους κατοίκους της περιοχής ενός πιο φιλικού προς το περιβάλλον τρόπου δόμησης.

ΑΙΘΡΙΟ

Το αίθριο στην τελική μορφή του παραλαμβάνει τους επισκέπτες από την κεντρική είσοδο του κτιρίου και τους ξεναγεί στην κατακόρυφη έκθεση που εξελίσσεται ανά διαστήματα στη σχολή.

Παράλληλα με τη λειτουργικότητα του, ως πηγή φωτός, αερισμού και ως χώρος μετάβασης στους ορόφους, στη πορεία της εργασίας, παίρνει μια νέα υπόσταση. Λειτουργεί ως χώρος-γλυπτό-έκθεση. Η υλοποίηση αυτής της ιδέας γίνεται με την αποκοπή του από το υπόλοιπο κτίσμα στις τρεις πλευρές του, με ένα διάτρητο μεταλλικό τοίχο σε χρώμα κόκκινο, ο οποίος έχει ανοίγματα που εξυπηρετούν στη μερική επαφή του αίθριου με τους ορόφους, αλλά και με τη μετάβαση σε αυτούς.

Οι διάτρητοι αυτοί μεταλλικοί τοίχοι, αποτελούν από μόνοι τους ένα είδος γλυπτού που κοσμούν το σκελετό του κτιρίου γύρω από το αίθριο. Διατηρούν την οπτική επαφή του εσωτερικού του αίθριου με τα υπόλοιπα σημεία του κτιρίου, επιτρέπουν με ανοίγματα την διαφυγή από αυτό στους εκά-

Τομη Α-Α

Τομη Β-Β

Τομη Γ-Γ

στοτε ορόφους.

Ταυτόχρονα με την λειτουργικότητα του, η φιλοξενία μόνιμων και μη εκθέσεων με έργα των φοιτητών, προσδίδουν μεγαλύτερη έμφαση στο χαρακτήρα του κτιρίου. Έτσι, ο εκθεσιακός χώρος που βρίσκεται στο ημιυπόγειο, μοιάζει να συνεχίζει κατακόρυφα στο αίθριο και να καταλήγει στο αμφιθέατρο και το δώμα, δημιουργώντας μια πορεία πολιτισμού και επικοινωνίας των φοιτητών με τους επισκέπτες, μέσα στην ίδια τη σχολή.

Οι εκάστοτε εκθέσεις τοποθετούνται στα διάφορα επίπεδα που έχουν δημιουργηθεί στο εσωτερικό του αιθρίου και πολλές φορές δεν ακολουθούν τον προηγούμενο σκελετό της καπναποθήκης. Τα επίπεδα αυτά είναι επίσης ελαφριές κατασκευές από μεταλλικές ράβδους 0.15x0.15 εκατοστά και επενδυμένα με γυαλί, ώστε να μην αναιρεθεί η έννοια του αιθρίου. Οι σκάλες που οδηγούν στα επίπεδα αυτά και στους πάνω ορόφους, είναι μεταλλικές και ακολουθούν την απλότητα του κτιρίου.

Τα εκθέματα μπορούν να τοποθετηθούν είτε στο δάπεδο είτε να κρεμαστούν από ένα μεταλλικό κάρναβο, ώστε να δημιουργείτε κάθε φορά μια νέα οπτική των εκθεμάτων (ανάλογα με το επίπεδο που βρίσκεται ο θεατής και περιεργάζεται την εκάστοτε έκθεση).

ΟΨΕΙΣ

Όσον αφορά στις όψεις, οργανώθηκε μια πορεία σκέψης, απαντώντας στο ερώτημα: «Τι σημαίνει μια Σχολή Καλών Τεχνών;»

Η Καλών Τεχνών, είναι μια Σχολή που εκφράζει την ελευθερία απόψεων, την ελευθερία κινήσεων, την απόδοση, αποτύπωση και εξωτερίκευση των σκέψεων και των ιδεών των φοιτητών-καλλιτεχνών. Έχει σχέση με τα σχήματα και τη μορφή των αντικειμένων, τα χρώματα και τους συνδυασμούς τους, την διαφοροποίηση των έργων.

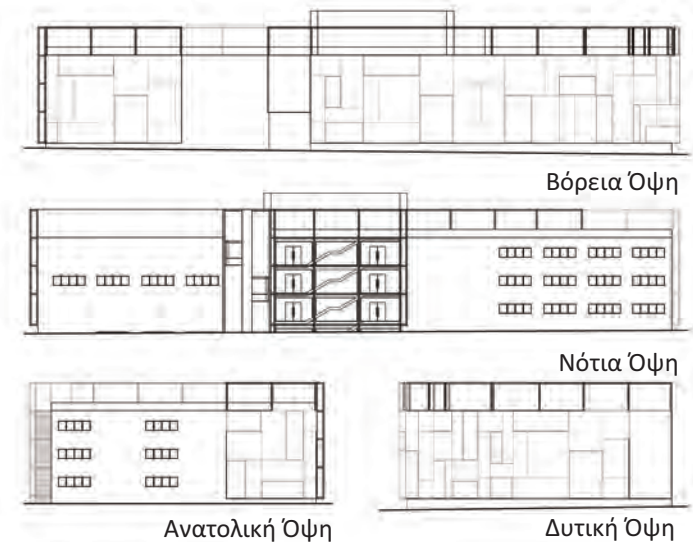
ΠΑΡΟΥΣΙΑΣΗ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

Οι όψεις της σχολής λοιπόν, είναι αυτές που θα επικοινωνήσουν με τον περιβάλλοντα χώρο, με την γύρω περιοχή, θα καταφέρουν να την κάνουν αναγνωρίσιμη από απόσταση, να τη διαφοροποιήσουν από τα υπόλοιπα κτίσματα και να την καθιερώσουν ως ένα κτίριο τοπόσημο.

Το κτίριο στην κεντρική όψη του, θα καλυφθεί από έναν φλοιό, ανάλογο της σχολής καλών τεχνών. Πάνω στο σκελετό του κτιρίου θα στερεώνεται ένας μεταλλικός σκελετός, σε απόσταση 0.80 εκατοστών από το κτίριο. Ο μεταλλικός σκελετός θα καλύπτει εξωτερικά το ισόγειο, τον πρώτο, δεύτερο όροφο και το δώμα. Θα φέρει μια κατασκευή από ορθογωνικά υαλοστάσια σε διάφορα μεγέθη και με διαφορετική διαπερατότητα, ενώ σε άλλα σημεία θα αποτελείται από ένα λευκό καμβά, έτοιμο για να φιλοξενήσει κάθε φορά ένα νέο έργο τέχνης, ένα νέο μήνυμα.

Οι όψεις που θα καλυφθούν από τον φλοιό είναι η βόρεια και η ανατολική. Θεωρήθηκε λοιπόν πιο σωστό ο φλοιός αυτός να αποτελείται από μια τζαμένια κατασκευή, ώστε να μη απαγορεύει την εισαγωγή του φωτός στο κτίριο από την βόρεια όψη και να παρέχει την απαραίτητη προστασία στην ανατολική πλευρά.

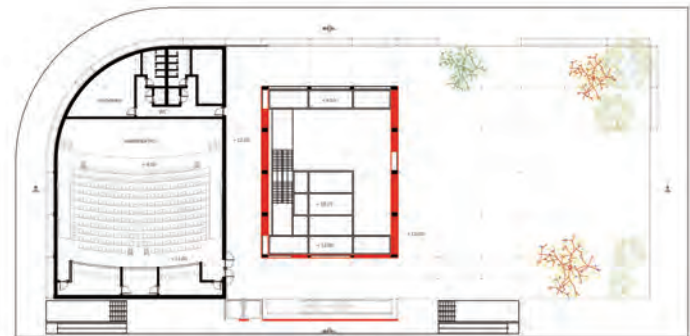
Έτσι, δημιουργήθηκε ένα έργο-σύνθεση από ορθογώνια παραλληλόγραμμα με διαφορετικά χρώματα το καθένα (μπλε, κόκκινο, άσπρο, κίτρινο), το οποίο σιγά σιγά μεταφράστηκε στην κατασκευή του φλοιού - όψης. Τα διάφορα χρώματα μεταφράστηκαν σε τζάμια διαφορετικής διαπερατότητας. Παράλληλα για να επιτευχθεί η σύνδεση της με τη λειτουργία του κτιρίου και με το αίθριο – εκθεσιακό χώρο, τα άσπρα τμήματα της δημιουργίας αυτής μεταφράστηκαν ως άσπροι καμβάδες επικοινωνίας. Έτσι οι φοιτητές έχουν τη δυνατότητα να επικοινωνήσουν ακόμη πιο εύκολα με τους περαστικούς και να μεταφέρουν τα δικά τους μηνύματα αλλά και να διαφημιστούν οι εκθέσεις του και γενικώς οι πολιτιστικές δραστηριότητες που θα λαμβάνουν χώρα στη σχολή.

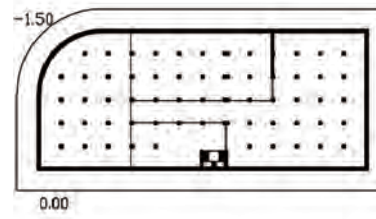
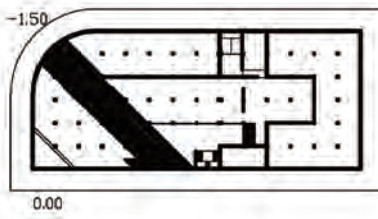
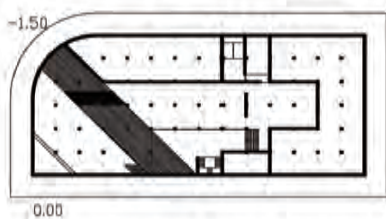
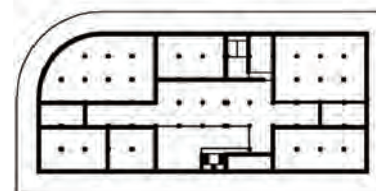
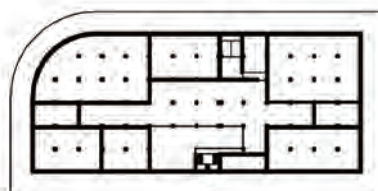
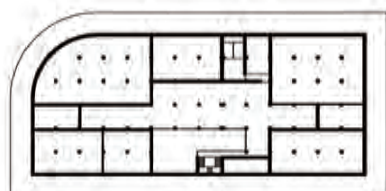
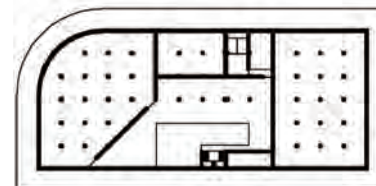
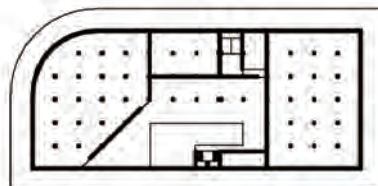
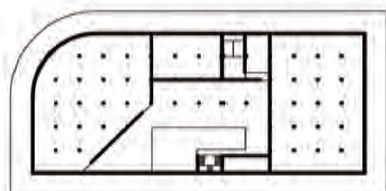
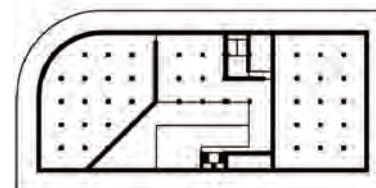
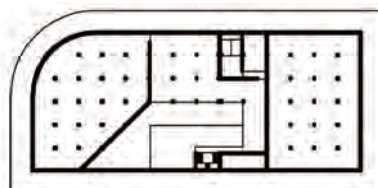
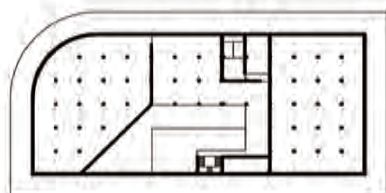
ΔΩΜΑ

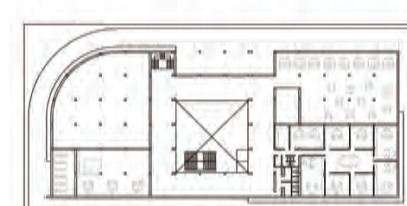
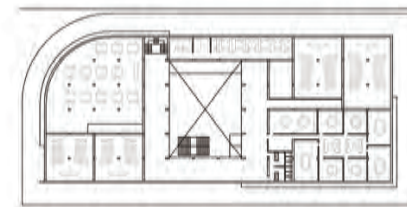
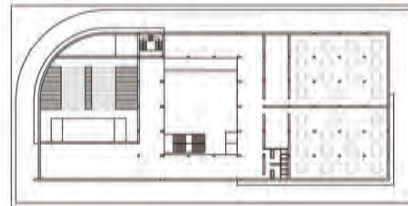
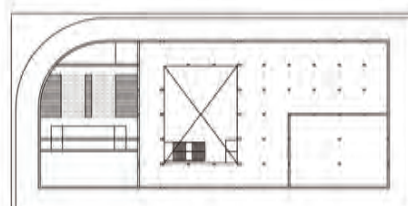
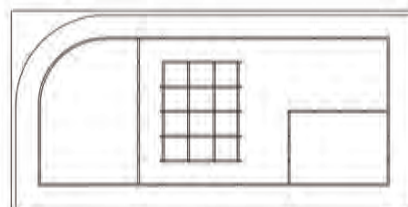
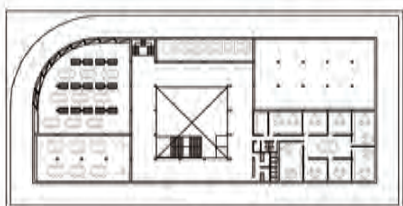
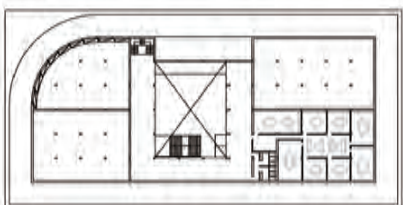
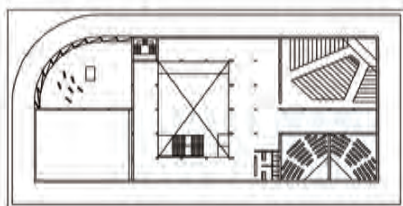
Τέλος, το δώμα αποτελεί την εκτόνωση της λειτουργίας του αίθριου και του αμφιθεάτρου. Δημιουργήθηκε ένα σύστημα στεγάστρων που ακολουθούν τη δομή της μεταλλικής κατασκευής της όψης και έτσι προσδίδεται ένας ενιαίος χαρακτήρας στο κτίριο.

Συμπερασματικά, γίνεται αντιληπτή η προσπάθεια ένταξης της σχολής σε μια παλιά καπναποθήκη, προσδίδοντας της ένα καινούργιο χαρακτήρα και μια καινούργια όψη, διατηρώντας όμως το σκελετό του κτιρίου.

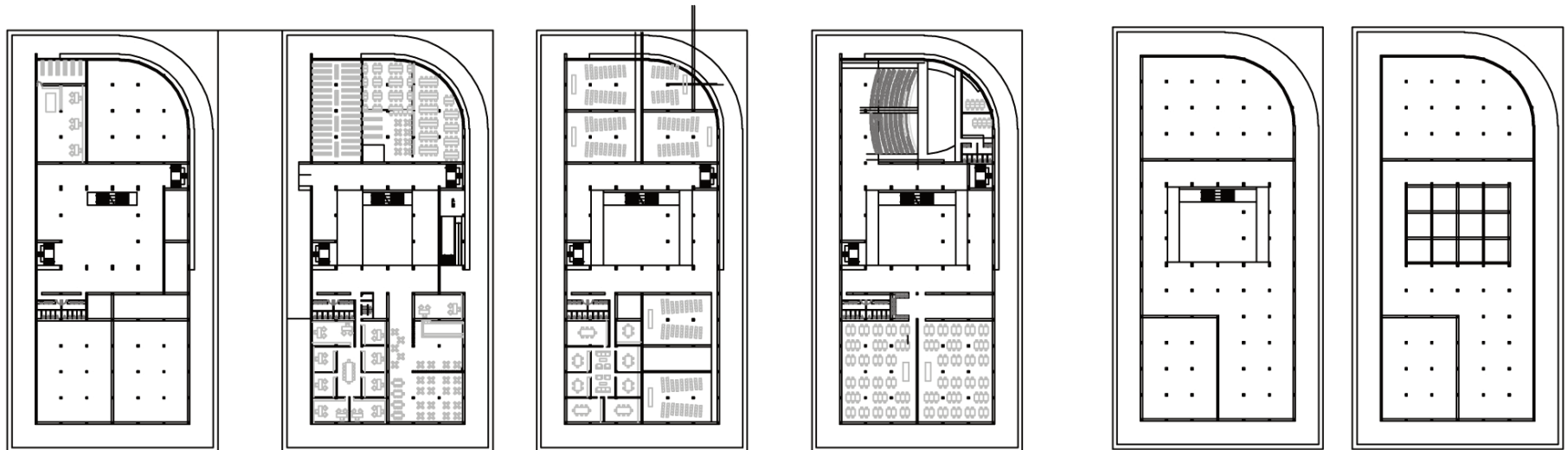
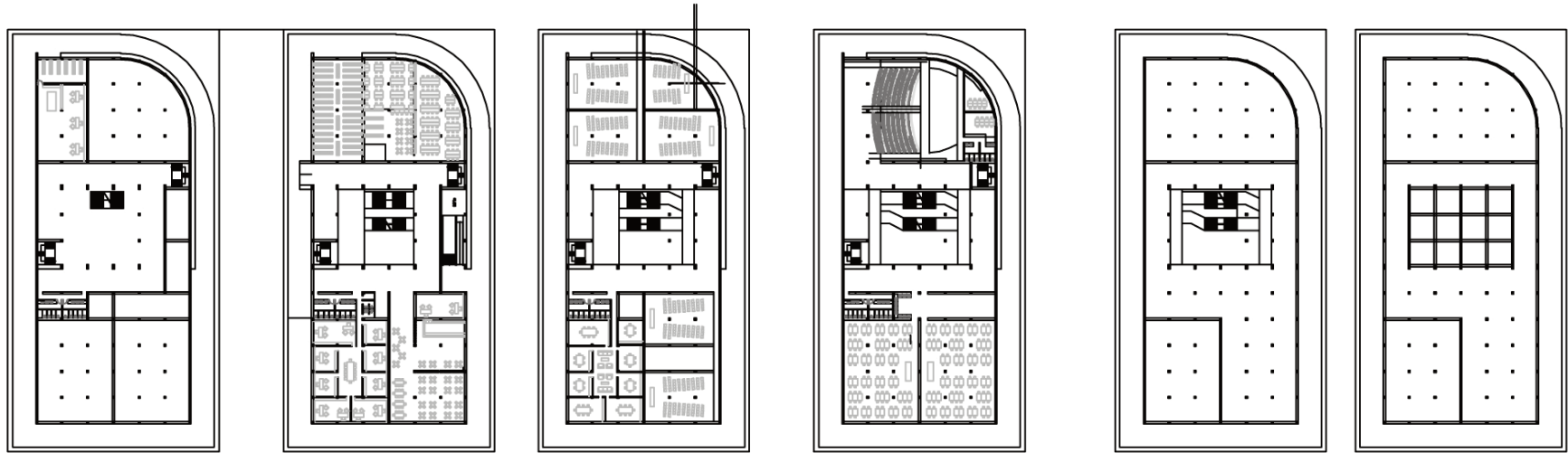
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

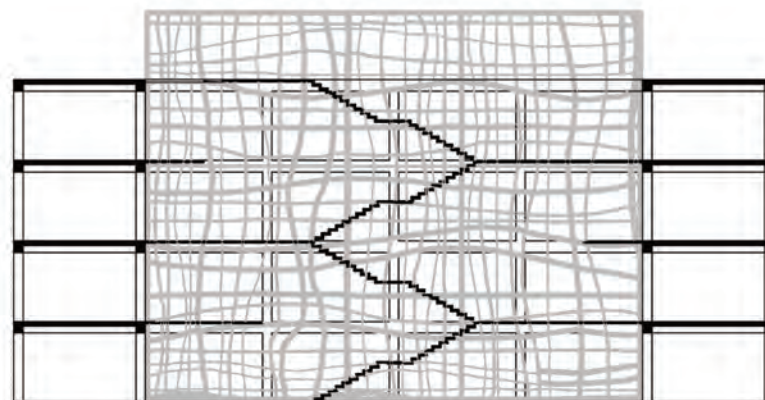
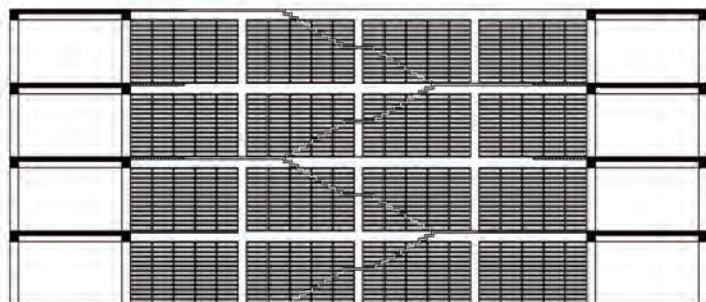
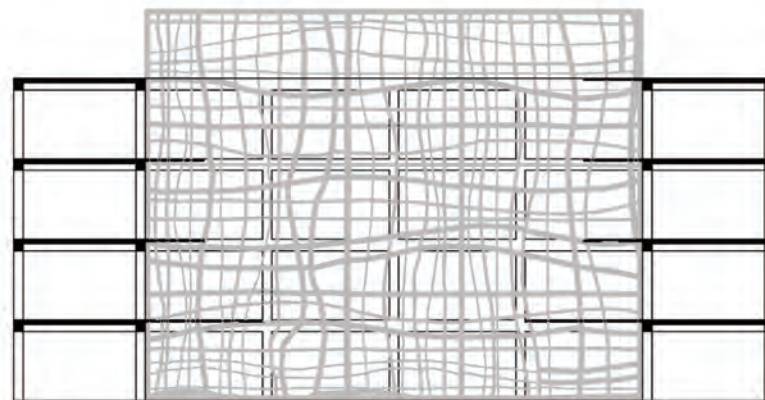
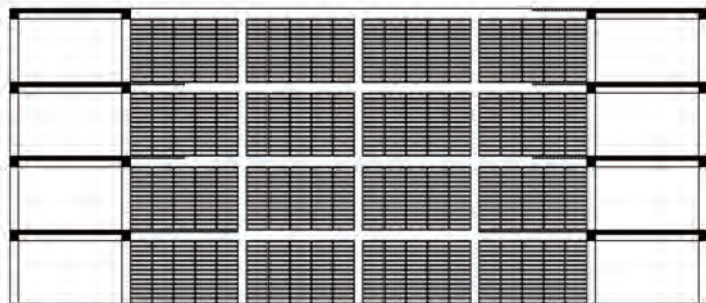

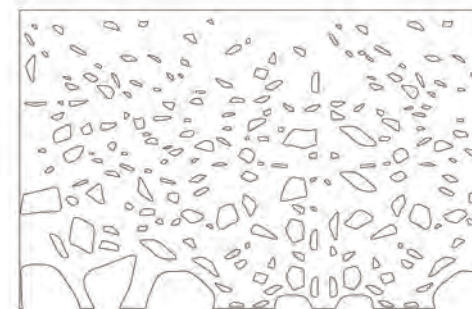
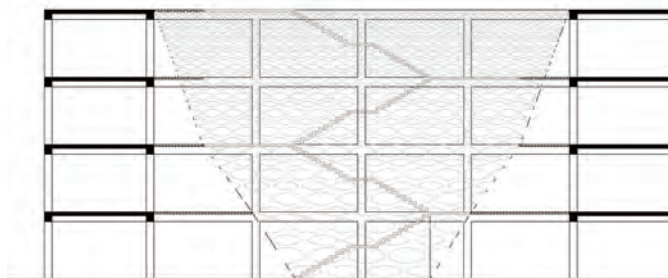
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

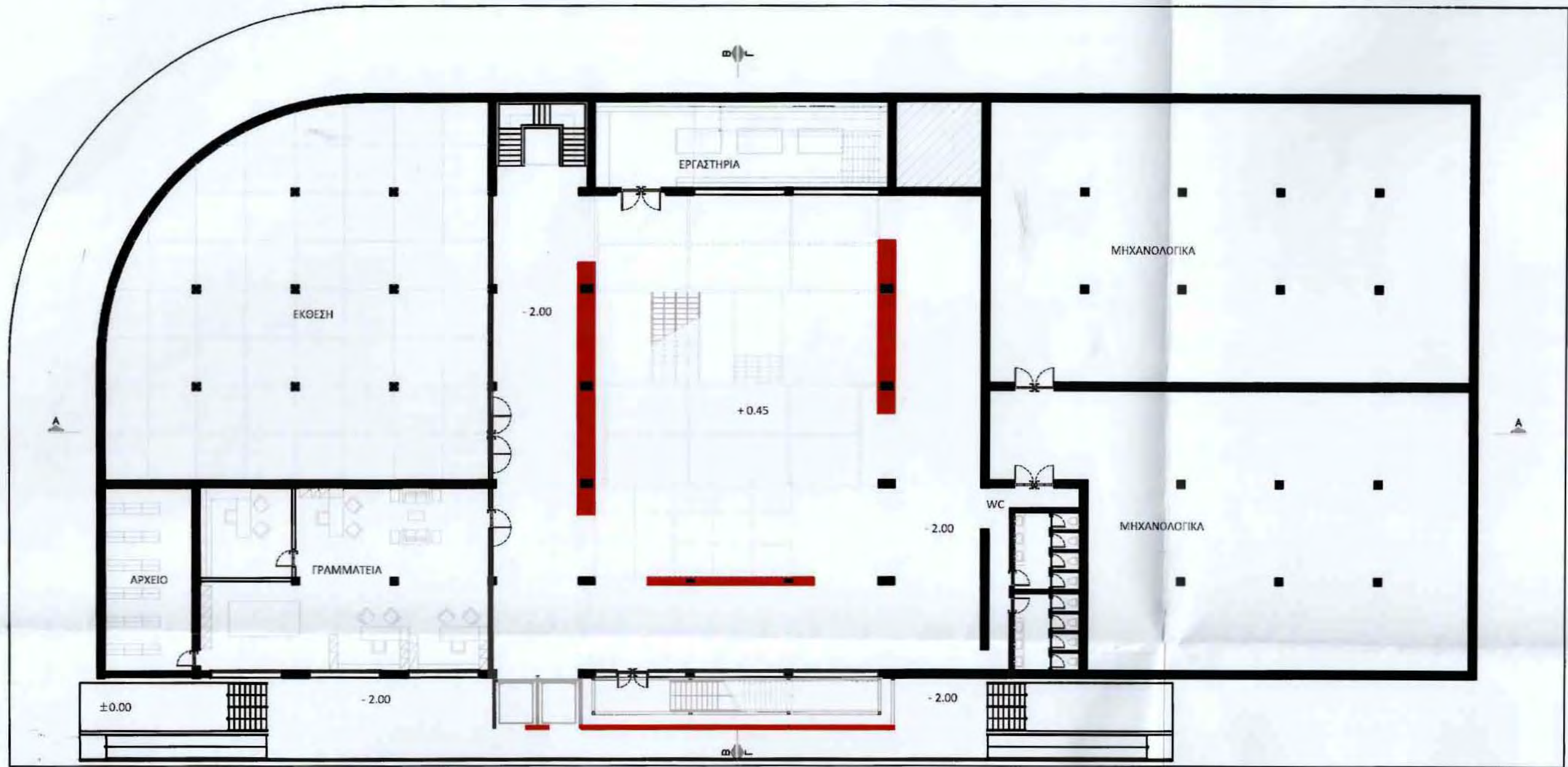
ΕΝΔΕΙΚΤΙΚΗ ΠΟΡΕΙΑ ΕΡΓΑΣΙΑΣ

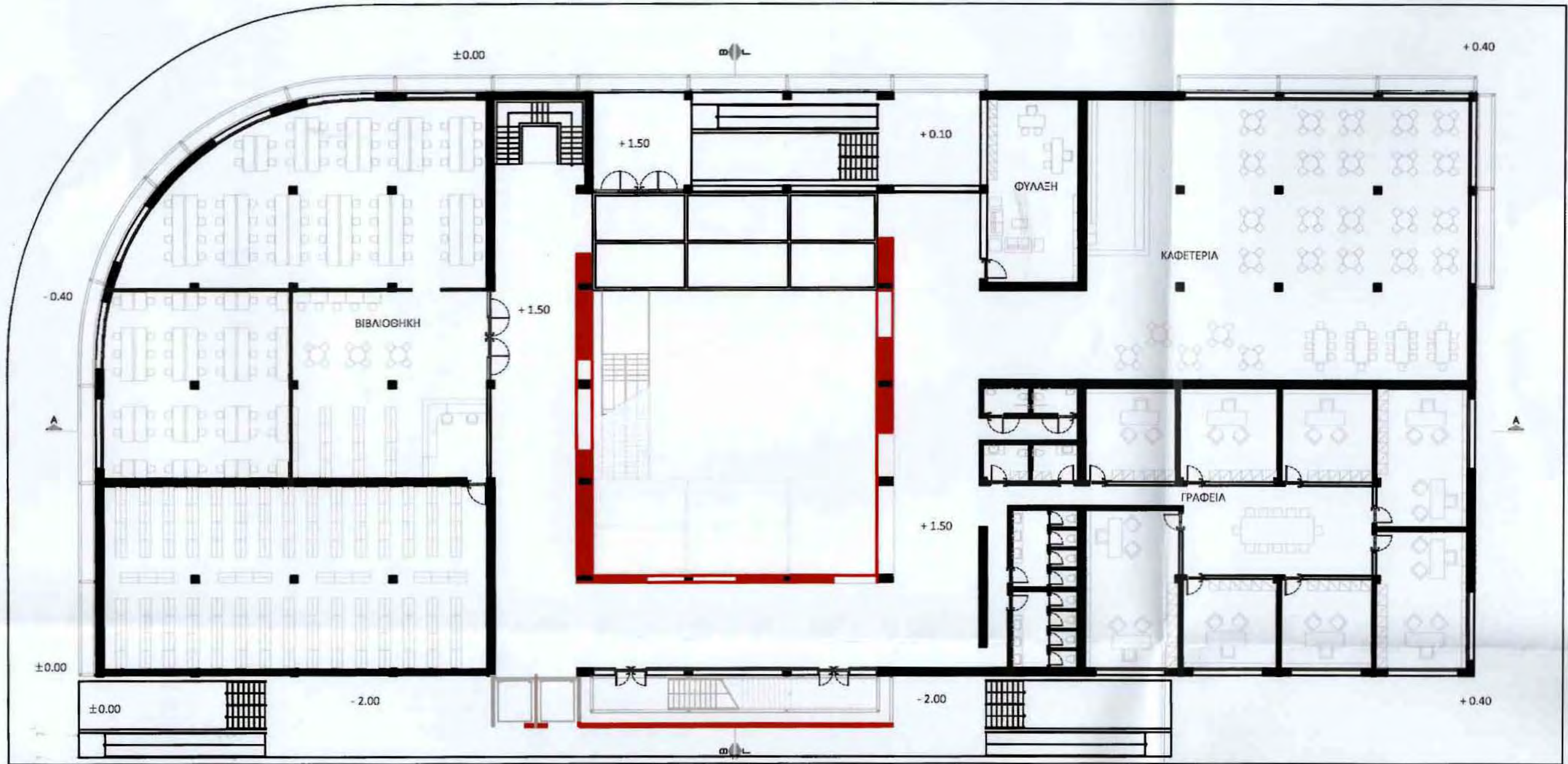

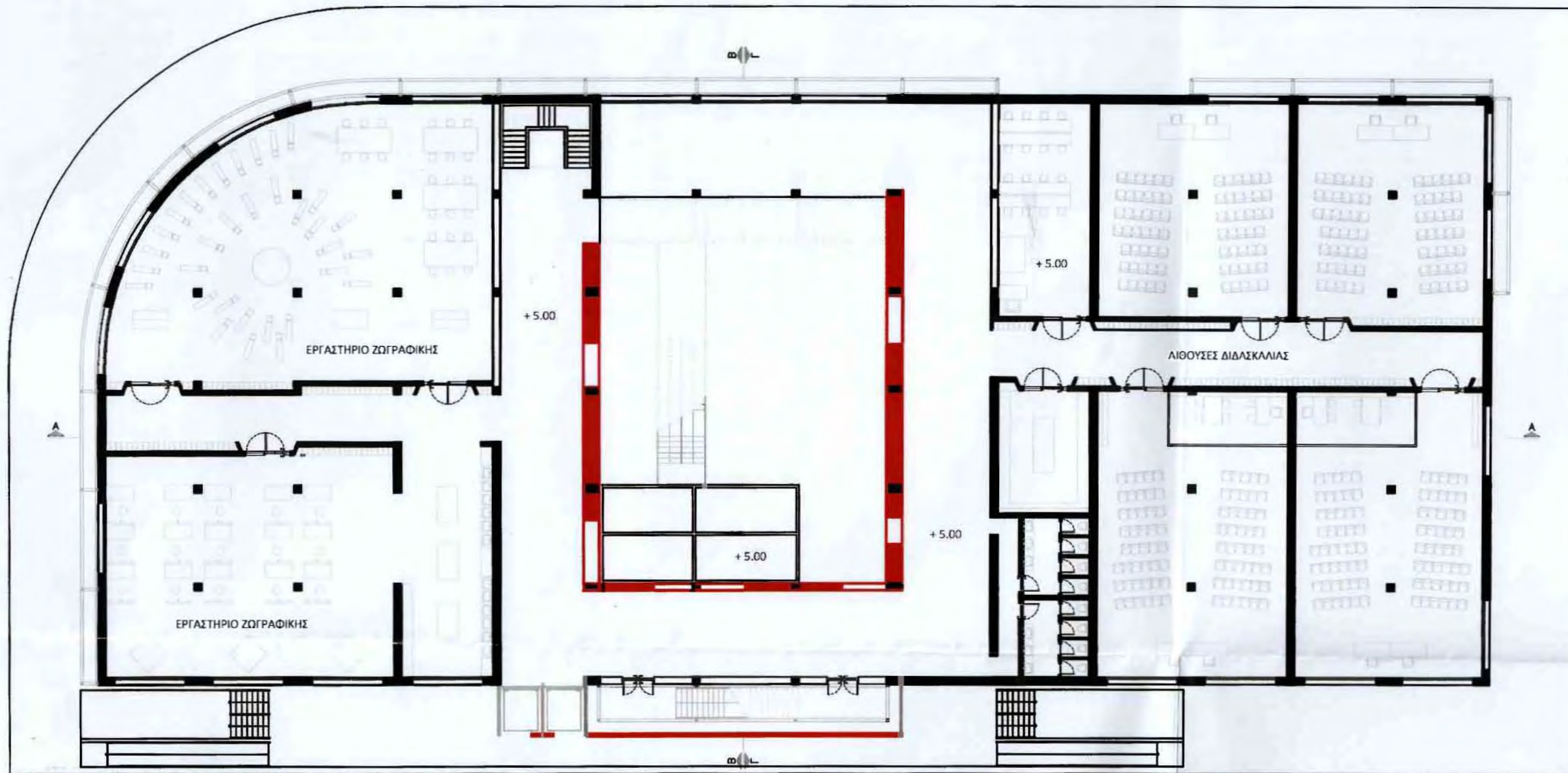

ΚΑΤΟΨΗ ΥΠΟΓΕΙΟΥ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:250

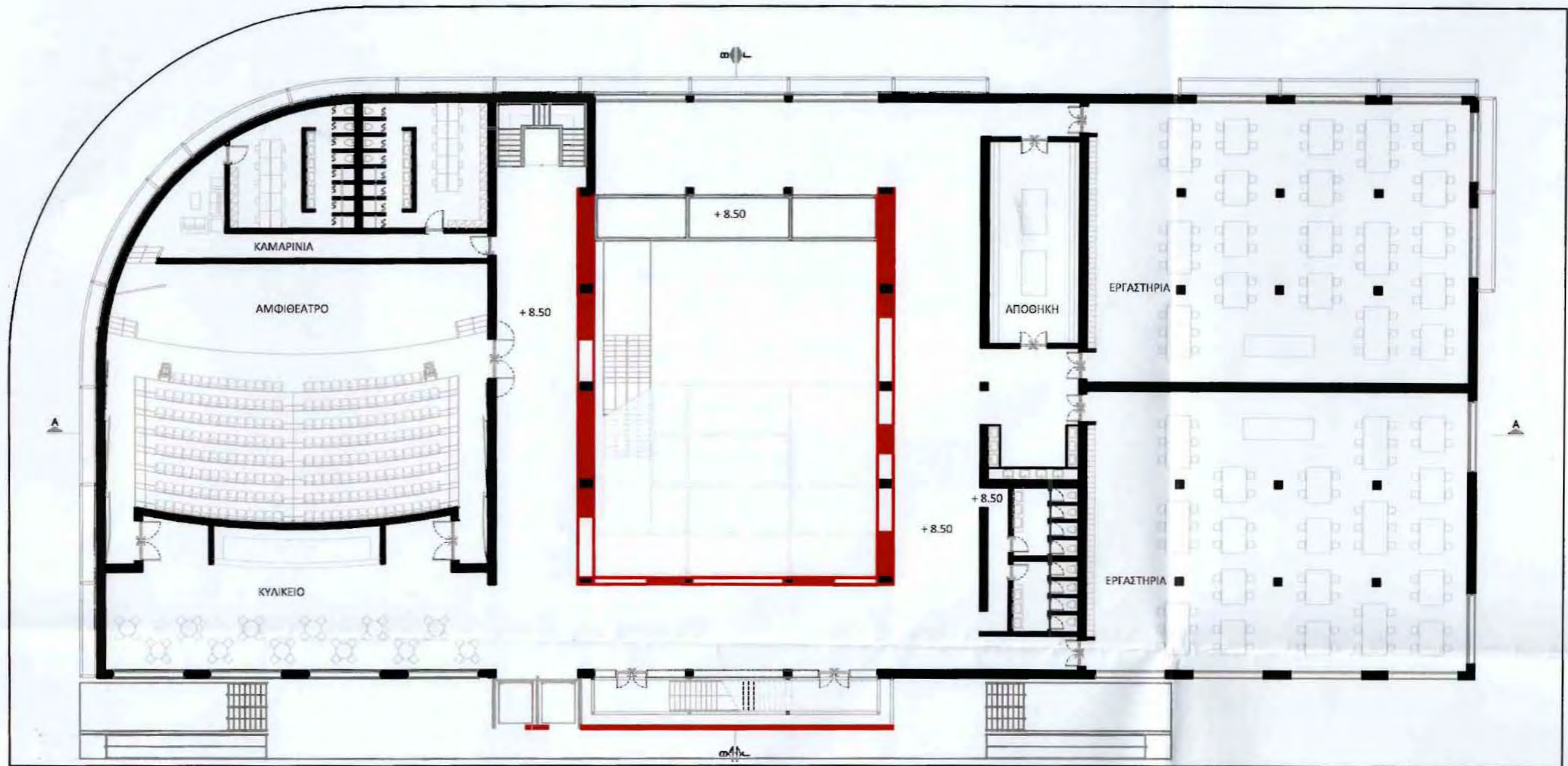

ΚΑΤΟΨΗ ΙΣΟΓΕΙΟ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:250

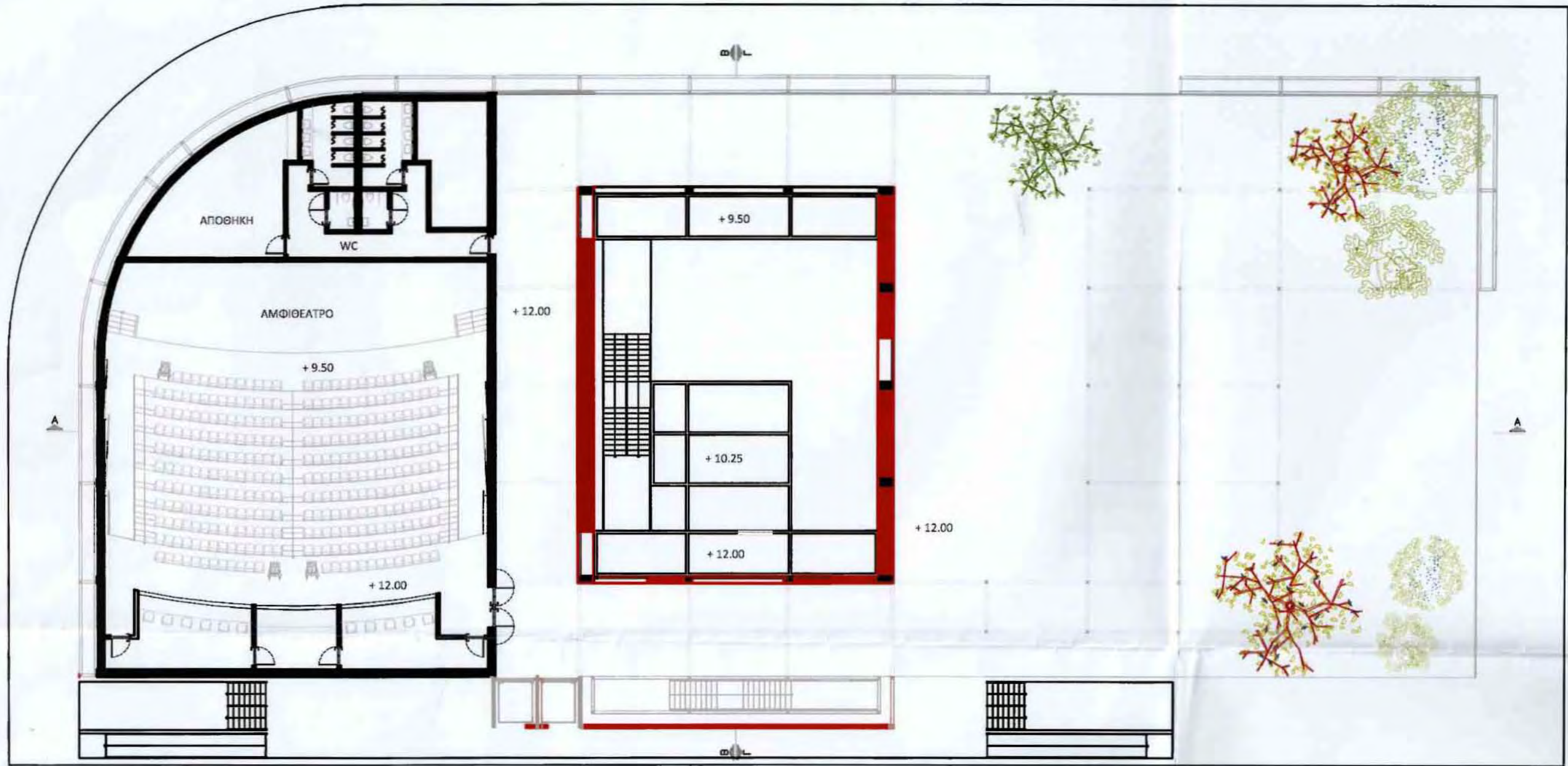

✓ ΚΑΤΟΨΗ 1ΟΥ ΟΡΟΦΟΥ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:250

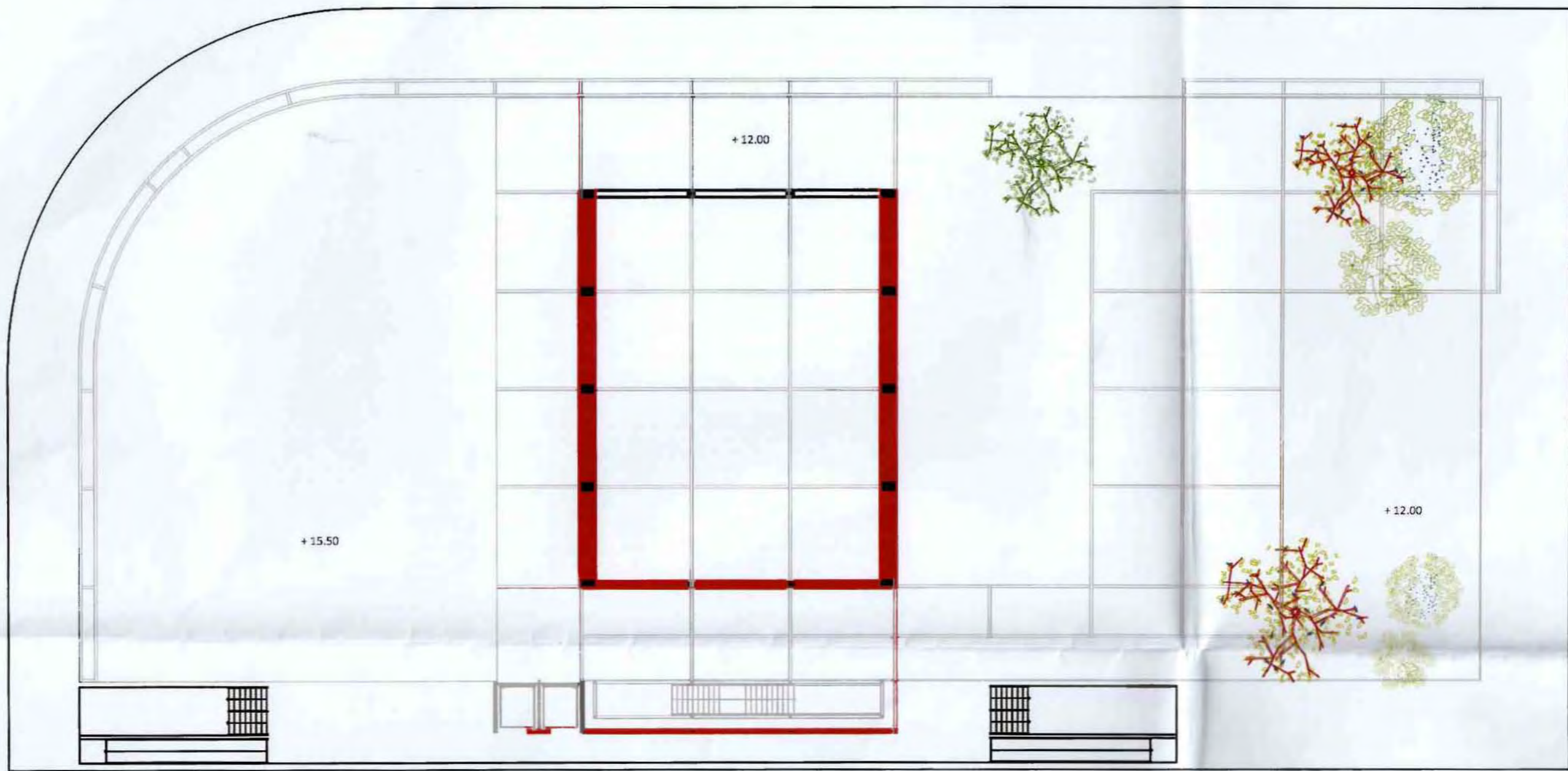

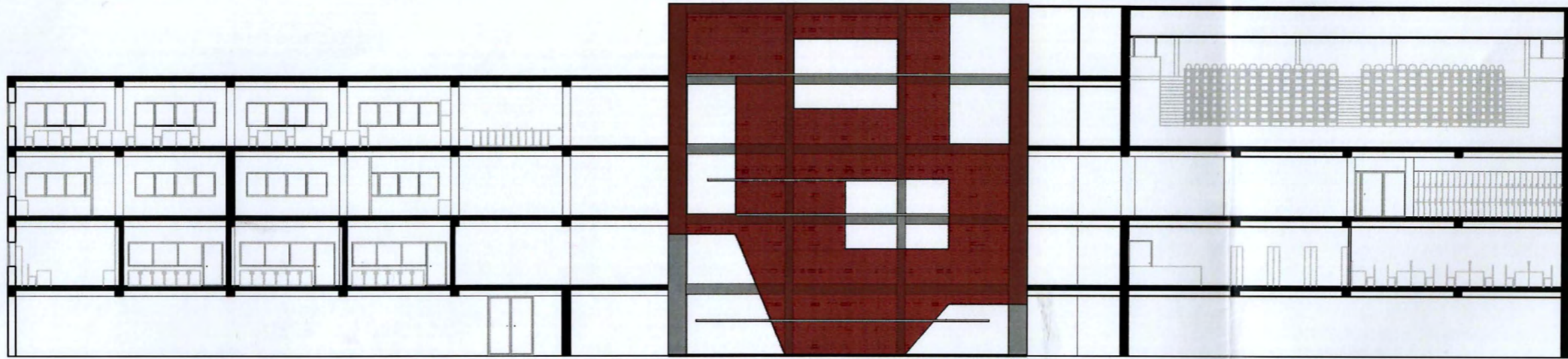
ΚΑΤΟΨΗ 20Υ ΟΡΟΦΟΥ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:250

ΚΑΤΟΨΗ ΔΩΜΑΤΟΣ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:250

ΚΑΤΟΨΗ ΔΩΜΑΤΟΣ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:250

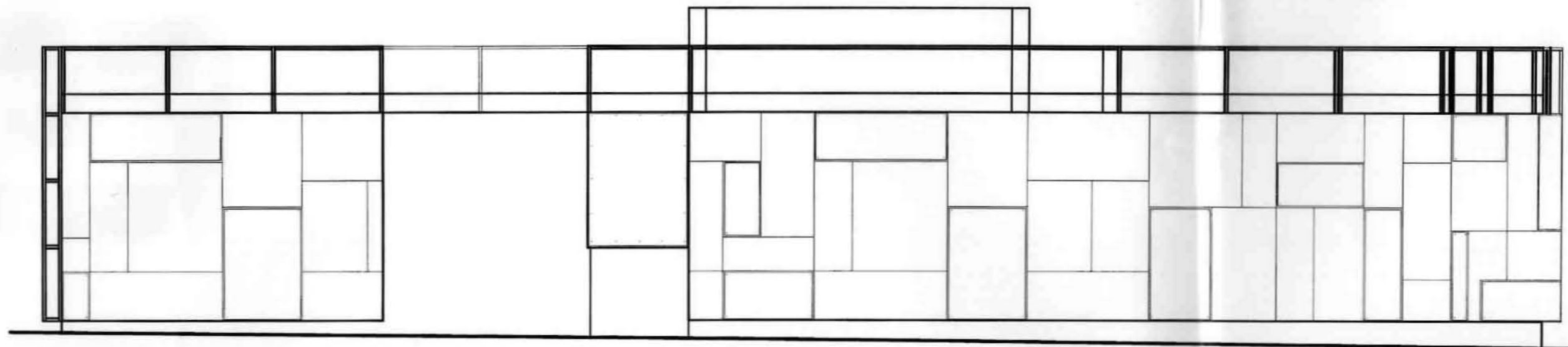
TOMH A-A
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:250

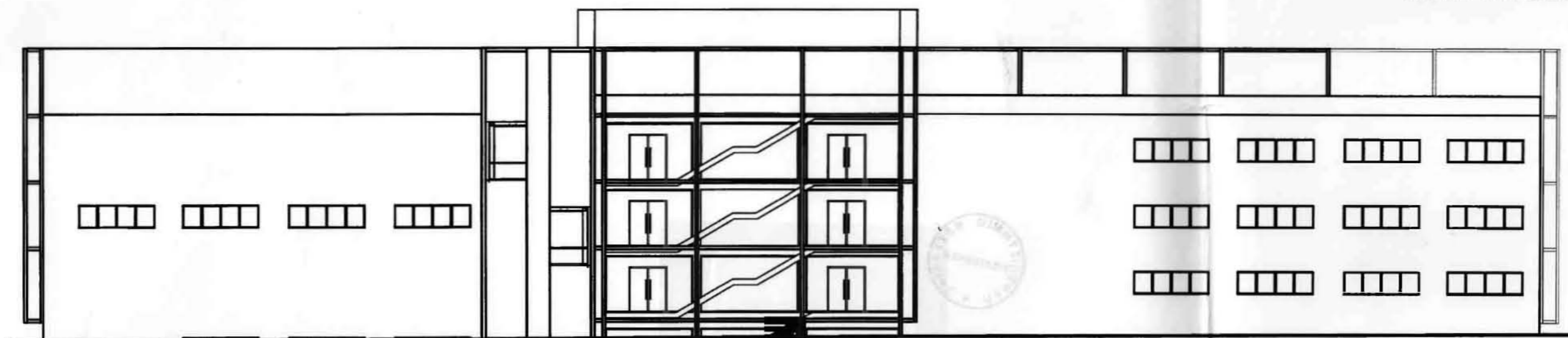
TOMH B-B
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:250

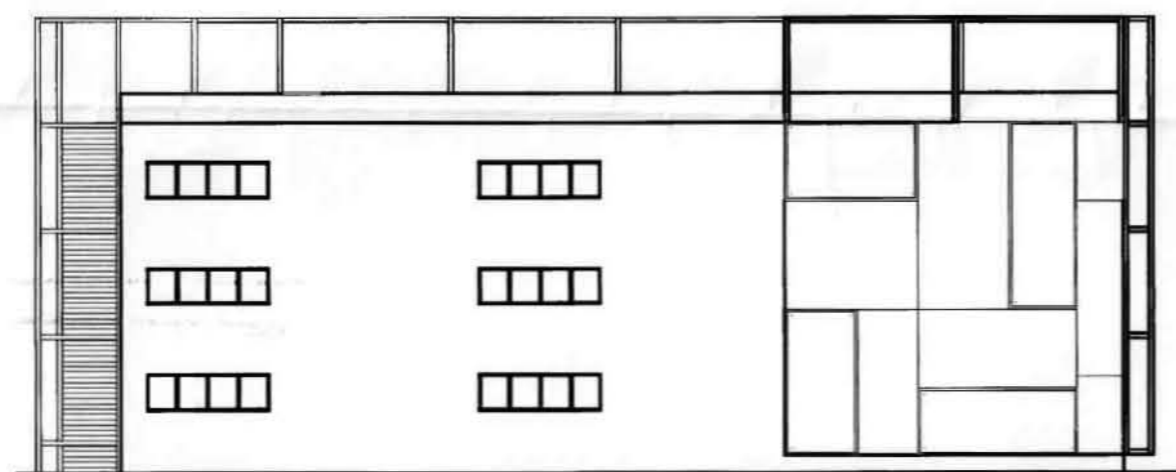
TOMH Γ-Γ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:250

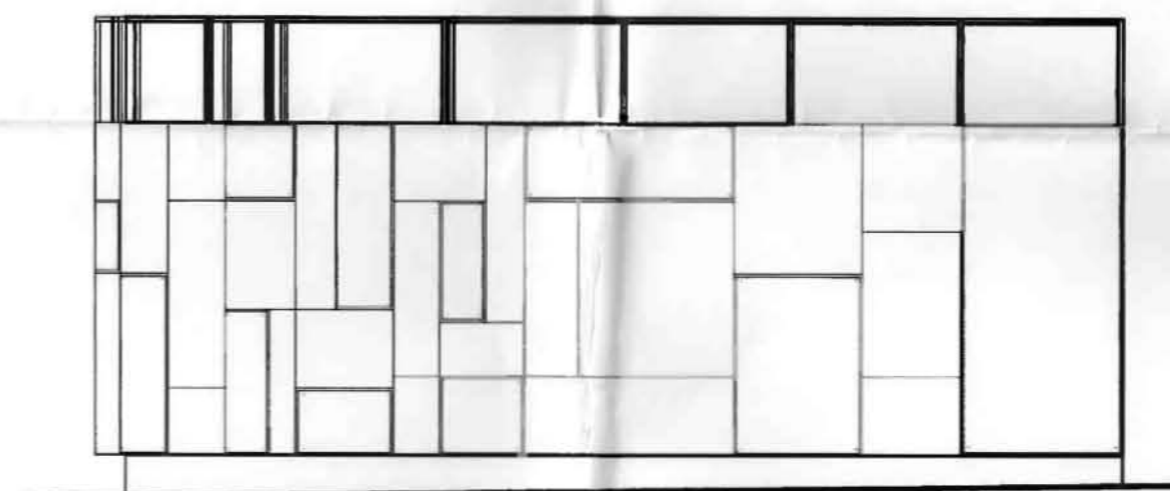
ΒΟΡΕΙΑ ΟΨΗ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:250

ΝΟΤΙΑ ΟΨΗ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:250

ΔΥΤΙΚΗ ΟΨΗ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:250

ΑΝΑΤΟΛΙΚΗ ΟΨΗ
ΚΛΙΜΑΚΑ 1:250